IX. évfolyam. 40. szám. Vasárnap, 1875. május 16.

Előfizetési díj:
Vidékre postán vagy helyben házhoz hordva
Egy évre . . . . 20. —
Félévre . . . . 10. —
Negyedévre . . 5. —
Egy hóra . . . 1.80
Egy szám 8 krajczár.
Hirdetési díj: 9 hasábos petitsor egyszeri hirdetése 12 kr. többször 10 kr.
Bélyegdij minden hirdetésért külön 30 kr.
Nyilttér: Öt hasábos sor 30 krajczár.

Egyetértés és Magyar Ujság

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASZATI NAPILAP.

Szerkesztöl Iroda:
Budapesten IV.
megyeháztér 9. sz.
hova a lap szellemi részét illető minden közlemény küldendő. — A küldemények csak bérmentesen fogadtatnak el.
Kéziratok csak rendkivüli esetben küldetnek vissza.

Kiadó-Hivatal:
Budapest, IV., Megyeháztér 9. sz.
Vodiáner F. nyomdájában

Előfizetési feltételek
az
„EGYETÉRTÉS és MAGYAR UJSÁG"-ra.

April—juni évnegyedre . . . **5** frt. — kr.
April—szeptember félévre . . **10** frt. — kr.
April—deczember 3 negyedre . **15** frt. — kr.
April—május két hóra . . . **3** frt. **60** kr.
Egy hóra . . . . . **1** frt. **80** kr.

Az előfizetési pénzek s utalványok az **„Egyetértés és Magyar Ujság"** kiadóhivatalának Vodianer nyomda, megyeháztér 9. szám alatt küldendők.

Azon t. cz. előfizetöinket, kiknek előfizetése a mult hó végével lejárt, tisztelettel felkérjük előfizetésük mielöbb megujitására hogy a lap szétküldésében fenakadás ne történjen.

Egyszersmind azon t. előfizetök kik a negyed évre 4 frtot küldöttek be, tisztelettel kéretnek fel méltóztassanak az 1 forint pótlékot pósta utján beküldeni.

Kelt Budapest, márczius 30.

Budapest, május 15.

A kormány és pártja most áll dicsőségének tetőpontján.

Kezében a roppant hatalom a birósági szervezetre s a vasuti ügyekre nézve, — oly hatalom, a minővel rendes viszonyok közt, parlamentaris kormány még nem rendelkezett; a mi a törvényhozós jogait elnyeli; oly hatalom, melyre semmi szükség nincs egyébként, mint épen a kormányi mindenhatóság megalapitása végett; oly hatalom, mely — a takarékoskodási jelszót fennen hirdetett kormanynak — ez egyetlen nyiltan bevallott czélját is a semmiségre szállitja alá, mivel a vasutak dotatiója a mai szomoru pénzügyi viszonyok közt, a különben sem fedezett kiadások elviselhetése elé ujabb gátakat emel.

Nagy kár már maga az is, hogy a képviseleti országgyülés, a nyilván őt illető rendelkezési jogot átadta a kormánynak, melyről senki sem tudja még, mit akar; s e veszélyes előzmény parlamenti életünkre későbben zsibbasztó hatást gyakorolhat.

De nagy kár annyiban is, hogy a választások utján alakulható parlamenti többség akaratának — mely könnyen fordulhat a kormány ellen — elébe vág.

Pénzügyi tekintetben pedig a követelő vasuti társulatok vérszemet kapván, hogy országos ótalom alá vétetett tulzott követelésük, — igényeiket erősebben fogják nyomni a kormánynyal szemben, mint ezt a két házból álló országgyüléssel tehették volna.

A kormány irányában kifejezett vak bizalom valóban a nemzetgyülés gyengeségét s elernyedését jelenti.

A mult századi franczia forradalom alatt számtalan eset volt, hogy a nemzetgyülés megfélemlett magától, és ennek lőn következménye, hogy a nép tettleg ellenállott a nemzetgyülés határozatának; miből következett, hogy Páris községtanácsa és a lázadó nép uralma alá jutott a nemzetgyülés.

Nálunk a zavarba jutott s abból kigázolni nem képes nemzetgyülés többsége, — megfélemlve a nehéz feladatoktól — a kormány uralma alá adja magát.

Pedig ez a kormány is a megfélemlett többségből való.

A Deákpárt — belátva működése végzetességét, a balközép által neki nyujtott ótalom alá vetette magát.

A balközép pedig — gyáván megrémülve elvi álláspontjától, s 7 éven át hirdetett programmja kivihetése iránt minden reményét elvesztve, — a többséghez szegődött, ennek álláspontját fogadván el.

Már most, ki hiszi azt, hogy két megrémült sereg — ugyanazon vezérek alatt, kiknek parancsnokságában elvesztette bátorságát — hős tettekre fog lelkesülhetni? vajjon a kettőnek zavara, ha egygyé lesz, — nem óriási chaost idézhet-e inkább elő? . .

A dolog ugy áll, hogy sem a Deák- sem a Tiszapárt nem tudott kibontakozni zilált helyzetéből, s emiatti félelmökben egyesültek, minden szalmaszáthoz kapkodván, mint a vizbe haló. És pedig egyesültek, minden irány, minden terv, minden programm nélkül.

Vajjon a félelem képesiti-e őket nagy dolgokra?

Egy hires franczia iró eme szavai jutnak itt eszünkbe: „Csaknem lehetetlen, hogy oly emberek, kik meghajolnak a félelem alatt, használhassanak még a szabadságnak; mert ők átérezvén a félelmet, magukra sem számolhatnak; ismerik erőtlenségöket, — s ez érzet megsemmisiti őket; bennök már csak árnyakat szemlélhetünk."

Alig találhatni ide illőbb kifejezést, mint eme szavakban van.

A fuzionális párttól sem a közszabadság előnyére szolgáló közjogi változást, sem belügyi reformkérdéseket nem várhatni. Mert ha külön vagy nem voltak képesek ez irányban a közérdeknek megfelelőleg működni, vagy elhagyták a tért, melyen állottak: mikép lehetne, hogy tisztázatlan, zavart helyzetöket — melyben farkasszemet néznek egymással s egymás lépéseit gyanus szemekkel kisérik — együttesen akár a szabadság, akár az anyagi érdekek javára használhatnák fel? . .

E természetellenes csoportosulás magában hordván a feloszlás magvát, az elzsibbadásnak, a tétlenségnek szolgáltat menedéket.

Ha természetes lett volna a két pártnak egyesülése, ugy még tiszta uj vegyület képződhetett volna belőlök. És akkor az uj párt követheté vala ama vegytani törvényt, mit Lavoisier a mult század utólsó felében szerencsésen mutatott meg, hogy tudniillik égés közben nemcsak nem megy el semmi a testből, sőt hozzá jön valami.

De itt nincs ez eset; mert hiányzik a valódi vegyrokonság. A Deákpártból elpárolgott azon kis erély is, a mivel birt, a Tiszapárt pedig nem adott hozzá semmit. Az egyesülés tehát, nem levén természetes, nem adhat az egyesültekbe tevékenységi anyagot. Nem lehet az ily vegyületnél életteljes mozgás, mert hiányzik belőle a szellem élenye.

Ama nagy lomha test, a fusionált párttömeg hasonlit a grifmadárhoz, amint ezt Ipolyi „magyar mythologiá"-jában leirja; „óriás hegyek közt lakik — ugymond — a bölcs és jós grifmadár, naponta kiszáll fészkéből megtudni a világ rejtelmeit, de tőle azokat nehezen lehet kitudni, hacsak farka jóstolla ki nem rántatik; midőn a deák hozzá vándorol, a titkot a király számára kitudni, a grif gazdasszonya elrejti őt a grif elől; mint a zugó szélvész jön ez haza, lakában az elrejtett hust szaglálja; a kegyelmet nyert deák végre kihuzhatja farkából a jóstollat; — mire a grif fájdalma iszonyuvá válik."

Az a programmtalanság, az a merev hallgatás épen a grif természetéhez illő; majd tán Deák vagy a régi Deákpárt megszólaltatja végre s kihuzván jóstollát, igy fog végződni a fusionalis párt élettörténete.

De mi mégis máskép véljük e tragikomédia processusának kifejlődését . . .

Az anyag és szellem fejlődésének, működésének törvényei ugyanazok.

A természet folytonosan halad előre, s az eléje tódult akadályokat ledönti, hogy igazi utján tovább haladhasson.

Minden vész, vihar, ami gátjául szolgál, csak átmenet derült időre.

Igy van az a nemzet életküzdelmeivel is . .

A nemzet természeti ösztöne — mit lehet irányában feltartóztatni, de elölni nem — végre is kiküzdi magát a mesterkélten rá kovácsolt bilincsekből, s az átmeneti idő veszteségeit igyekezni fog kipótolni . .

Csoportosulni fognak azon rokon elemek, melyek ma hitegetések és káprázatások által fogva vannak tevékenységökben, — csoportosulnak, hogy természetes vegyrokonságuknál fogva oly erővé nőjjék ki magokat, mely leront minden további természetellenes vegyülési hajlamot; csoportosulni fognak kellő tevékenységre és sikerrel biztositott haladásra. Erre itt az alkalom! . .

A választásoknál kell kifejteni minden erélyt, hogy a természetellenes csoportosulásnak vége legyen vetve . . .

Vissza kell adni a nemzetet önmagának, hogy saját erejéből járhasson.

A választók kezében van a hatalom megmutatni, hogy a nemzettel senki más ne rendelkezzék, mint a nemzet maga!

Oláh Károly.

A választási előmunkálatok jelen állapotát feltüntető érdekes statisztikai adatokat terjesztett tegnap a belügyminiszter a ház osztályai elé. — Ez adatok szerint tizenhat központi választmány már föl is terjeszté a teljesen elkészült állandó választási névjegyzékeket, 98 pedig junius hó végéig mulhatlanul föl fogja azokat terjeszteni, és igy 114 központi választmányra, vagyis az összes — szám szerint 145 — központi választmányoknak több mint három negyedére nézve már ma teljesen bizonyos, hogy a választásokat julius hó 1—10-e közt keresztülvihetik. — Tiz törvényhatóság — Középszolnok, s Thuróczmegye, Szeged, N.-Kikinda, Abrudbánya, Bereczk, Kolos és Szék városok s Maros- és Medgyes szék — központi választmányai az állandó névjegyzékek elkészitésének ideje iránt még nem nyilatkoztak; eddigi munkálataik után itélve azonban ezek is el fogják junius hó végeig készitni az állandó névjegyzékeket. Hét központi választmánynál, u. m. Árva, Bihar, Hont- és Sopronmegyénél, Budapest fővárosnál s Csik- és Szebenszéknél kétes az állandó névjegyzéknek junius hó végéig való elkészülhetése. Tizennégy központi választmány végül — t. i. Bács-Bogrog-, Baranya-, Bereg-, Nyitra-, Somogy-, Szabolcs-, Szatmár-, Torontál-, Vas-, Veszprém-, Zala és Hunyad megyék, Szászváros és Szerdahely szék központi választmányai részéről nem várható junius végeig az állandó névjegyzékek elkészülése.

Az országgyülési 48-as párt miként a multban, ugy ezuttal is szükségesnek látván, hogy a közelgő országgyülési átalános képviselő választások előtt ugy helybeli, mint vidéki elvtársaival az ezen választásokra vonatkozó kérdések felett tanácskozzék, elhatározta, hogy e végre folyó május 17-én (pünkösd másodnapján) reggel 10 órakor Budapesten az ellenzéki kör helyiségében (kerepesi ut 4. sz.) értekezlet tartassék, ugyanez alkalommal délután 5 órakor fogván megtörténni néhai Böszörményi László siremlékének leleplezése is a kerepesi temetőben. Az elindulás 4½ órakor lesz a központi ellenzéki körből.

Mit midőn közhirré tennék, egyszersmind van szerencsém az országgyülési 48-as párt nevében a tanácskozmányra minden 48-as elvü köröket s egyes polgártársakat, a leleplezési ünnepélyre pedig a közjogi ellenzéknek minden tagját ezennel tisztelettel meghivni, remélve és bizalomteljesen kérve, hogy minél nagyobb számmal megjelenni méltóztassanak.

Budapest, máj. 5-én 1875.

Irányi Dániel,
elnök.

Budapest, május 15.

Milyen lázas sietséggel küldik haza a legjámborabb és legodaadóbb parlamentet! — Mennyi hallatlan buzgóságot fejt ki a kormány, csakhogy lehető hamar szabadulhasson egy mameluk majoritástól, mely mint ősvilági szörnyóriás gondolatnélküliségével, tehetetlenségével és nyers erejével tökéletesen elfoglalta közéletünket. A ház szavaz és szavaz, a miniszterek egymásután nyerik a dictatori felhatalmazásokat, minden kormánypárti beszédet élénken megéljeneznek, Tisza Kálmán rosz élczeit a legjóizübb nevetéssel kisérik, — látszik, hogy a parlament egész boldognak érezné magát, ha a feltétlen szolgaiságnak még sok bizonyitványát adhatná. És a kormány mégis megveti a páratlan szerencsét, nem él az annyira kedvező alkalommal, hogy megszavaztassa azt, a mit szeme szája kiván; hanem haladék nélkül igénybe veszi a legfőbb alkotmányos eldöntést, egyenest a választó nemzet illetékes itéletét sürgeti. A kormány ezt a legnagyobb bizalommal teszi. Nem fél a rosz eredménytől, s hivei kérkedve hirdetik, hogy az átalános választások az ellenzéki pártok leverését s a szabadelvü mamelukok fényes diadalát fogják jelenteni.

„A nemzet velünk van." Igy kiált a „szabadelvü" chorus és eltagadja tőlünk a jogot, hogy meggyőződéseink harczát folytassuk. Kétkedjünk-e a kérkedő jóslatokon? Mi ugyan erős hittel vagyunk, hogy a nemzet nem fogja megtagadni jellemének legszebb tulajdonait, s a politikai gyalázat rendszere nem fogja elfojthatni az örök jogérzetnek és az erkölcsi öntudatnak tiltakozását. De hát meg tudjuk érteni, mit gondolnak a kormánypárton a nemzeti hangulat alatt és eléggé ismerjük mi is ezt a hangulatot, hogy észleletük helyességét ne vonjuk kétségbe. Láttuk az egész országban a fuzió örömtánczát, tanui voltunk a bizalmi bachanáliáknak, és van alkalmunk meggyőződni, hogy a kormánypárt csak épen ugy fogja fel azok jelentőségét, mint mi magunk. A kormánynak van oka reá, hogy oly sebtiben vessen véget a törvényhozói kengyelfutásnak, melyet a jelen parlamentben élvezhet. A választásoknak a pillanatnyi mámorban, az óriási eszmezavar közepett és a tömeges ámitások hatása alatt kell megtörténniök. A jelen törvényhozásban már nem szabad semmi olyasnak történnie, mi a nemzetet a merő remények és alaktalan várakozások köréből kivezetheti és mi a komoly kritikának anyagot nyujthatna.

A kormány jól tudja, hogy minden actiója csak leálczázhatja a hazugságok rendszerét és összes igyekezetét arra kell forditania, hogy megelőzze a kiábrándulás kikerülhetlen pillanatát. Mert most nem egy elvvel állunk szemben, melyet teljes jóhiszeműséggel lehet vallani, és melynek helytelensége politikai bizonyossággal csak lassanként és csak évek multán lesz kiderithető, hanem oly vakmerő hatalmi szédelgéssel, mely egy kedvező pillanat kizsákmányolására fekteti önző számitásait, hogy azután akár a biztos romlásnak engedje át a nemzetet.

Ne hivatkozzanak azért annyit a közvéleményre és a nemzetnek hangulatára. Kétségtelenül a nyolcz év óta üzött rendszeres megrontásnak az átalános erkölcstelenedésnek, a nemzeti természetté nevelt gyávaságnak legizletesebb gyümölcseit a mai kormánypárt élvezheti. A mit ma a kormánypártiak „nemzetnek" neveznek, az csak legkiáltóbb symptomája a nemzeti veszedelemnek; az egy oly tragikus korszakot jelent történelmünkben, milyen előfordult többször más nemzetek életében és pedig mindig azzal a jelleggel, hogy épen a nemzetnek értelmi elemében vész ki teljesen a helyes érzék és a nemzeti öntudat.

Mi habozás nélkül akarjuk kimondani, hogy Magyarországon a vezérlő politikai elem az ugynevezett „értelmiség" — mert ez szerepel a kormánypárt előtt ugy, mint nemzet és mint közvélemény — ma épen legkevésbé képviseli a nemzeti törekvést, az ország missióját, a történelmi hagyományt és a magyar faj létjogosultságát. Mi nem mondjuk ezt izgatás czéljából és legkevésbé gondoljuk a társadalmi rétegek ellenséges szembeállitására, mert e tényt csak a legnagyobb szerencsétlenségnek tartjuk, melynek mély szomorusággal kell betöltenie a komoly hazafi keblét.

Megforditva látjuk a nemzeti öntudatnak viszonyát. Az a felsőbb rész, melynek képviselnie kellene a nemzeti felvilágosultságot nálunk most a legteljesebb sötétségben botorkál, melyet merev előitéletekből, hamis fogalmakból és conventionalis szokásokból süritett ösz-sze maga körül, ellenben épen az alsóbb rétegek az ipar és földmivelés körei, hol a politikát mint az elvek és tanok systemáját nem is ismerik, még épségben birják a helyes ösztönt, a komoly akaratot és a tüzetes megfontolást az ország érdekeinek megitélésénél.

Határozottan lehet állitani, hogy náluk inkább lehet találni gondolkodást, mint az értelmiség tagjainál, kik az értelem munkáját a változatlan formulák és betanult phrasisok készletével pótolják. Az a politikai csőcselék, mely a legüresebb jelszavak után elindul, mely vakon esküszik egy vezér kijelentéseire, még ha azok rövid huszonnégy óra alatt a legóriásibb ellenmondásokat tartalmazzák is, épen nem a nép alsóbb osztályaiból kerül ki. És mi azt hiszszük, hogy ha az értelmiség befolyásolása nélkül történnének a parlamenti választások, sokkal több becsületes akaratu, emelkedett gondolkozásu, magasabb értelmi és erkölcsi szinvonalon álló tagot nyerne compromitált hirü törvényhozásunk.

Messze vezetne és nem tartozhatik egy ujságczikk keretébe az okokat nyomozni, melyek e szomoru állapotokat szülték. Semmiesetre sem kezdődtek azok az uj alkotmányos korszakkal.

A nemzeti élet megsemmisitésének, az absolut és törvénytelen kormányok uralmának az volt eredménye, hogy a magyar értelmiség alkatelemei, s kivált a földbirtokos osztály, anyagilag elszegényedtek, értelmi kiképeztetésben hátramaradtak, minden politikai nevelést nélkülöztek és semmi egyebet nem hoztak át az alkotmányos életbe, mint a pöffeszkedő urhatnámság vágyát és az irtózatot minden komoly munkától. Egy uri proletarius hemzsegett az országban, mely könnyü kenyérért és tekintélyes társadalmi helyzetért kiáltott. Ez szülte az irtóztató hivatalvadászatot, mely a Deákpárt kortesrendszerének alapjául szolgált s mely az állam czélját abban látszott kimeriteni, hogy mennél több herének nyujtson közköltségen ellátást. Igy az alkotmányos korszak alatt a baj csak nagyobb terjedelmet vett és a kezdetben függetlenül maradt elemeket is mindjobban inficiálta, kivált midőn a Deákpárt hétéves gazdálkodásának, a gyalázatos kormányzati rendszereknek és több év rosz terméseinek nyomában az elszegényedés, nyomor és a megélhetés gondjai átalános vendégekké lettek minden családi körben.

Az események figyelmes szemlélője nem nélkülözi itt a logikai okozatot, mely a balközép elvfeladásában, a fusióban és a pártalakulás szörnyetegeiben nyert kifejezést. Nem volna-e első tekintetre meglepő, hogy az anyagi és társadalmi hanyatlás jelenségei, melyek mindig szaporitani szokták az elégületlenség elemeit és veszélyes forradalmi válságokba döntik a kormányrendszereket — nálunk épen nagy ujonczozásra vezettek a „satisfaits"-k, a kegyleső kormányhivek számához? És nem volna e meglepő, hogy az a balközép, mely a közjogi kiegyezés megkötésekor oly hatásosan jósolta meg az ország financzialis romlását, jóslatának teljesültekor épen azzal indokolta elvfeladását, hogy a Deákpárt müvéből az országnak anyagi felvirágzását remélte volt, és igy a párt elég komikus módon rövidlátással vádolta magát akkor, a midőn épen előrelátása lett igazolva, álláspontjának teljes igazoltságát használta indokul arra, hogy álláspontját megtagadja? Amde az a baj, melyet oly jól előreláttak, őket egyéni érdekeikben is érintette és azért a harcznak pillanatában képtelenek lettek a harczra. Mikor megtalálták a bölcsek kövét, már hiányzott a bölcs a kőhöz.

—z—

Budapest, május 15.

Általános feltünést keltett az, hogy Pulszky Ferencz egyszerre mint Deus ex machina megszólal a tegnapi „Pesti Napló"-ban, s a nemes spanyol lovag hősiségével állva ki csatasikra, dalt zengve Iliás hőseiről, Theseus és Jásonról, majd Kossuth, Széchenyi és Dessewffyről, — négy hasábos cicerós czikket ir arról, hogy miként akarhatja azt az ország, hogy a pest-zimonyi vasut a Duna balpartján épüljön; miként akarhatja az ország, hogy e balparti vonal épitésével Pest városának 30 millióval kedveskedjék; holott szerinte a jobbparti vasut az, — mely a szlavoniai fák értékesitésével s a vidék forgalmával fentarthatja financiáit. Pulszky Ferencz szerint az egész balparti vasut bliktri, nem is világkereskedelmi vonal, hanem a jobboldali vonal, az világkereskedelmi, s a slavoniai fák értékesitésével jövedelmező is lesz. Pulszky szerint a balparti épités nem egyéb, mint Pestvárosának 30 millióval tett kedveskedés, Pestmegye homoktengerébe dobott pénz. (Homoktengerbe dobott pénz, hogy lehet Pestnek nyujtott kedveskedés — Pulszky érti.) Hanem, hogy a jobbparti épités kinek teendő kedveskedés lenne, azt nem mondja; mi tudjuk: a déli vasuttársulatnak.

Nemes fellángolását a Duna jobb partján eszközlendő épités mellett, s a balparti irány ellen — azon figyelmeztetéssel kiséri Pulszky ur, hogy vasuti politikánkat ne vezessük oly hebehurgyán mint eddig, midőn (ezt ugyan nem mondja, de mi hozzáteszszük) Pulszky Ferencz ur adta a tonust ugy a pénzügyi, mint a vasuti bizottságokban; midőn Pulszky ur orgonálása után zengette a mameluk-chorus az ament. Az egész négy hasábos czikkben, ezen egy a megszivlelendő figyelmeztetés, és sietünk tudtára adni Pulszky urnak, hogy a közvélemény ma valóban követi is a figyelmeztetést s a Pulszkyak vasuti tanácsai után a nemzet érdekeivel ellentétes vasuti politikát ezután követni nem fogja. Ennek eredménye az is, hogy Pulszky ur felszólalása után a jobbparti épités mellett, még erősebben meggyőződött a közvélemény arról, hogy csakugyan a balparti épités felel meg az ország érdekeinek.

Különben Pulszky felszólalásánál nem érzei s okoskodása keltettek figyelmet, hanem az: hogy valjon mi hátmegetti intriga beszél belőle, vagy ha már ez el van ötölve, valjon miért feni tollát a sanda mészáros. Mert tudni kell, hogy P. felszólalásának mindig megvan a maga oka-foka.

Mai czikkének egy részét Pulszky ur elmondotta a multkor a házban, az átalános vasuti felhatalmazás tárgyalása alkalmával. Ma ismétli ezt czikkében. Beszédét a multkor azzal végezte, hogy a muzeumban a fütőket nem a P. ur terve szerint akarják csinálni. Most czikkét azzal végzi, hogy miért nem a Duna jobb partján épitik a vasutat, a déli társaság, a Rothschildok, Pulszkyak et cons. kedveért, midőn az uj jobboldali vasutnál Pulszky ur is megtalálta volna helyét, legalább is, mint igazgató tanácsos.

Midőn a muzeumi fütőkkel volt baja Pulszky urnak, már önmaga jelezte, hogy az ujabb idők vasuti politikája nincs inyére. Sokan sejték már akkoron, hogy a balparti épités nincs különösen inyére. Ma megfejtve áll előttünk a sphynx, hogy sehogy sem áll érdekében az a balparti vasut, azért nincs inyére. Hanem azért a consortium nem adta még fel reményét, látszik P. ur felszólalásából. És ezen körülmény kétszeresen sürgőssé teszi azt, hogy a balparti vasut kiépitése mielőbb megállapittassék, mert a consortium hatalmas keze működik folyvást, hogy a nemzet drága életerét e ponton is megragadhassa. (sz.)

Pletykák.

„Mikor pedig a pünkösd napja eljött volna, valának mindnyájan egy akarattal együtt.

Akkor nagy hirtelenséggel lőn az égből, mint egy sebesen zugó szélnek zendülése, a mely eltelé az egész Házat, melyben ülnek vala.

És látának kettős tüzes nyelveket és üle mindenikre azokra.

Igy olvassuk ezen szent igéket az uj testamentomban „Apostolok cselekedetei" könyvének II. resze 1. 2. 3. versében. Hallgassátok isteni félelemmel."

Ilyenféle kenetteljes igékre lehetünk elkészülve piros pünkösd napja alkalmából a kormánypárti lapok képmutató chorusában.

És bizony bizony mondom nektek, a hamis prófétákon nem mulik imádságos szájjal könyörögni le tévtanukhoz a Szentlelket; ámde Uram „te nem engeded, hogy a te szented rothadást lásson", mégha „együtt" küzd is a haza önállósága ellen az elesett angyalok kara és a főrendiházban a sátán által beárnyékolt kálomista és pápista — ultramontánismus.

*

Az bizonyos, hogy a nemzetre ráférne egy kis Szentlélek a javából. Csakhogy „hajlékodba uram pogányok törtek" és egy „lyukas mogyoró" héjában vélik eltemetni, a mi még a kősziklába vágott koporsó fedele alól is életre ébred, ha üt az óra, mely a baglyok huhogása, a kigyók sziszegése, s a ragadozó állatok agyarkodása után gyanitva nem késhet soká.

*

Miután már a szent irásnál vagyunk, ugyancsak az „Apostolok cselekedetei" II részének 13-ik versében olvassuk.

„Némelyek pedig patvarkodván, azt mondják vala: Édes bortól részegedtek meg ezek."

Fogadni mernénk, hogy holnap a sátoros ünnep tiszteletére az „Ellenőr-obsitos bakája merő patvarkodásból ujra hozzá folyamodik majd a hatalmas érvhez, mely az újhelyi mozgalomban a szomorodni, a debreczeniben a kerti édes bort tündököltette a közjogi küzdelem rugója gyanánt. A mi persze igen okosan van mondva, mert hát az e fajta bérruhás irók részegen látják a világot.

*

Jókai Mór, kinek regényirói tehetsége iránt őszinte a bámulat minden értelmes politikus részéről, ma nagy aplombbal jelenti ki a „Hon"-ban, melylyel a rosz nyelvek fecsegése szerint néhanapján belső összeköttetésben áll: „Én is iparos vagyok."

Aha, most már értjük, miért volt oly hires Pasquino ur az élczes római csizmadia, ki iparos mestersége mellett, nagyban üzte a gunyirat gyártást a forumon létező foltozó műhelyében.

Máskép aligha kerül ki a politiko-belestrico csizmafoltozó műhelyből a vámkérdésre következő mulatságos pasquill:

„Ha valaki azon kezdi hogy „nekem külön vámterület kell, mert én Ausztriában nem bizom", — vagy ellenkezőleg: „nekem nem kell külön vámterület, mert én Ausztriát megbántani nem akarom", nem elemezve sem előnyt, sem hátrányt, csupán a megyőződést állitva zsinórmértékül, akkor az bizony politikai kérdéssé válik és eloszt jobboldalra és baloldalra. Mi akkor is maradunk középen."

Igy van ez megirva szóról szóra a költő politikus vagy politikus költő, iparos költő, vagy politikus csizmadia regényirodalmi politikájának mai kijelentéseként.

Ugy látszik a Szentlélek egy nappal előbb

szállta meg, hogy pasquilljában tolmácsolja pártjának hitágazatát a vámkérdésben.

Hanem aztán lutheranus hitvallás is ez: vagy fölötte vagy alatta, vagy benne. Azaz, hogy mégse lutheranus, hanem fatalista mohamedanus. Ha nem volna első vezércikk, remek paródiája lehetne Mahomed koporsójának, mely nincs se fölötte se alatta, hanem megakadt ég és föld között a — középen.

Nincs is már mióta egyéb hátra, minthogy az iparosok alakuljanak a választások alkalmából „szabadelvü entrepris de pompe funébre“-é, és temessék e koporsóba iparukat. Ott aztán elalhatja nemcsak a „hét szüz álmát“, hanem az örök enyészetét is.

Entrez messieurs! itt az iparos programm, szavazzatok — kormánypártira.

*

De hát, hogy is merte az a Kossuth Lajos oly mély alapossággal kifejteni a kétlaki politikusok ellen, az ipar megteremtésének nemzetgazdasági föltételeit. Mintha bizony Magyarországon nem volnának szakavatott politikus iparosok. Vannak bizony és hét év sem kellett a politika már is önálló iparrá vált. Adják, veszik, ott kél az országgyülés folyosóján, mint bármely más áru. Nemcsak a monopolium meg van rá középkori czéhszerkezettel, hanem még nagy hazánkfiát is megelőzték egy eszméjében, politikában rég divatos az általa ajánlott „üzletérdekek szövetsége.“ Ha nem hiszi, kérdezze meg az Athenaeumot.

*

A „Hon“ politikai pasquill rovatától egy vonal választja el a komoly tárczarovatot.

Fen mulatságos rész gyanánt áll a programm, len élet igazsága gyanánt a következő olvasmány: „Az élet komédiásai.“ Irta Jókai Mór. Hőse a jerikói trombita szerkesztője.

Miután pedig Jerikó falairól megirta annak idején Tisza Kálmán, hogy nem omlanak le semmi kiabálásra; kérdés a jerikói trombita szerkesztője hol van most; Jerikón innen, Jerikón túl, vagy — középen.

*

Biz azt nem tudni, hol van, mert nem tudni kicsoda ő. Igazság szerint Csernátony formálhatna jogczimét a jerikói trombita szerkesztéséhez, miután ő volt mestere a fusiónak és ott fujta meg az ostendei levélben Jerikó trombitáján a dessentire zók verbunkos nótáját Tisza Kálmán. Az ám csakhogy meg vagyon irva: nagyobb öröm van Geszten egy az utolsó órában hirtelen megtért tévelygő felett, mint kilenczvenkilencz igazhivőn.

*

Tisza Kálmán, mint félhivatalos szarkák vihogják, a feltünő siker után, melyet parlamenti és hirlapirodalmi cseléd ségénél az egyesülési jognak rendeleti szabályozása által aratott, ujabban tervezi, hogy az országgyülés időtartamát fogja rendeletileg öt évre kiszabni.

Még tovább is terjednek az „erély“ emberének eszmékben sovány, imparlamentáris csinyekben kövér tervei. Rendeleti uton kivánja szabályozni az ellenzék számarányát, és e részben főispánjai már is megkapták a kellő utasitást; rendeleti uton akarja végül házi szolgáinak kék liberiájába bujtatni és családi czimerével megbélyegezni párthiveit.

Tessék aztán nyafogni „a szélbaloskodás fogvicsoritó ellenőreinek“, hogy a „szabadelvü“ párt nem kékvérü és nem czimeres.

*

Tegnap május 14-én olvastak fel a házban egy szentesitett pótt törvényt, mely szerint tudtára adatik mindeneknek, a kiket ez faluban illet, hogy a közjegyzőség nem május 1-jével lép hatályba, mint az anyatörvény ezt megszabta.

Lám és az embereknél még most is divat a csiga lassuságáról beszélni, pedig hát az a szegény jószág nem játszik Magyarországon — kormányosdit.

*

Zsedényit elegans dorgatoriumban részesiti a „Hon“, a miért hogy takarékoskodási ösztöne „radikális“ álláspontra tereli.

Én édes istenem, hát tehet ő róla, hogy a „szabadelvü“ párthoz képest egy régi pecsovics is — radikális.

Verhovay Gyula.

Három körrendelet.

— A „Népzászló“-ból. —

Tisza Kálmán belügyminiszter három körrendeletet bocsátott ki. Miután nem az ily czélból kiadott hivatalos lapban, hanem a kormánypárt sajtójában jelentek meg, eleinte hajlandók voltunk kételkedni az okmányok hitelességében. Hanem bizony kitünt, hogy a rendeletek csakugyan Tisza Kálmántól erednek, ámbár a hivatalos lap mellőzésével s a pártsajtó alatt láttak napvilágot.

E rendeletek közül az első fölhiv minden törvényhatóságot, hogy saját körében a közügyek iránti buzgó részvétet éleszsze, s hogy tisztviselői irányában mindazon sajnos esetekben, a midőn azok hanyagságuk vagy épen hibáik, vétségük által erre okot adnak, törvényadta jogkörében teljes szigorral járjon el. A második rendelet fölhivja a törvényhatóságok főnökeit, hogy a kormányzatukra bizott törvényhatóságban oda hassanak, hogy a közügyek iránti buzgalom fölelevenittessék, hogy a közigazgatás lehető legjobb legyen, s hogy a kötelességeiket nem teljesitő, vagy azok ellen vétő tisztviselők irányában a legnagyobb szigorral járjanak el.

Ezekkel természetesen egyetértünk azzal a kivánsággal, hogy ne csak irott malaszt maradjon, hanem tetté is váljék az erély, mely e köriratokban kifejezést talált. Mert hasonló rendeleteket bocsátottak már az előbbi belügyminiszterek is, sőt a Szapáry Gyula grófé, mely a főispánokat szinte feddőleg szólitotta fel kötelességök teljesitésére, az erélyes szó dolgában, ha tul nem tett, mérkőzni bizonyára mérkőzhetnék ezekkel. De azért kedvét ugyan senki sem lelheti abban az eredményben, melyet az eddigi belügyérek közigazgatási politikája felmutat.

Annál fontosabb Tisza Kálmán rendeletei közül a harmadik. Ez az egyesülési jogra vonatkozik és kilencz pontban szabja meg a miniszter akaratát. Ha tiz lenne, tizparancsolatnak mondhatnók, nem ugyan szentségére nézve, mint inkább az önkényrendelkezés szavait illetőleg, melyek a népképviseleti törvényhozás elvéhez, jogához, kizárólagos jogához csak oly kevéssé alkalmazkodnak, mint a sinai hegyről történt égi enunciatió, mig a különbség, mely a kettő között van, határozottan a villámló felhők közül dörgött szavaknak válik előnyére, mert általános erkölcsi igazságoknak szolgáltak foglalatul, mig Tisza Kálmán kilenczparancsolatja évezredek küzdelmeiben edzett emberi jogok megszoritásában találja kulcsát.

Hanem mi ezuttal nem az egyesülési jog megszoritására czélzó kormányintézkedést veszszük birálat alá, mely különben igen jellemző világot vetne arra a zászlóra, a melynek „szabadelvü“ szine alatt vonult a balközép vezére a kormányhatalom polczára. Azt sem kutatjuk, mennyiben különbözik e részben Tisza Kálmán álláspontja az öt év előtti Deák-párti kormány elveitől, melynek egyesületi törvényjavaslata, Rajner Pál halvaszületett gyermeke, ellen az ugyanaz időbeli balközép oly erős támadást intézett. Pedig bizony aligha nem Rajner Pál s az akkori Deákpárt felé kellene hajlania a „szabadelvü“ mérleg nyelvének. Arról szóljunk csupán, hogy Tisza Kálmán belügyminiszter rendeleti uton intézkedik oly dologban, melynek elintézése egyesegyedül a törvényhozás hatáskörét illeti.

Lennének bár Tisza Kálmán belügyminiszter rendelkezései kivánságainknak, az igazi szabadelvüség követelményeinek inkább megfelelők, mint a milyenek a valóság szerint, nem helyeselnők az utat, melyen azoknak érvényt akar szerezni, nem helyeselnők, hogy a törvényhozás hatáskörébe vágva, tulterjeszkedik azon a határon, mely alkotmányos kormányzat mellett az állam végrehajtó hatalmát a törvényhozás hivatásától elválasztja.

Vagy talán ezt a tulterjeszkedést is az „erős kormány“ kellékének tartja a miniszterium és pártja? Nem épen lehetetlen. De mi — a mint már legutóbb kifejeztük — nem kivánunk osztozni a kormány „ereje“ körül terjesztett fogalomzavarban, és nem járulunk ahhoz, hogy a parlament akár kifejezett, akár elhallgatott felhatalmazásokkal a kormányra ruházza szabad intézkedés végett azt, a miben eljárni az ő hivatása, az ő kötelessége.

Ha ilyen a kezdet, milyen lesz a folytatás?

Mende Bódog.

Az Ungvártt megjelenő „Ung“ czimü hetilap május 5-iki (18-ik) száma s utána több fővárosi lap azon hirt közlötte, mintha Vezerle Gyula Baldácsi bárót Ungvárt az ungmegyei közjogi ellenzék alakuló gyülésén olyforma ajánlószavakkal mutatta volna be, hogy: ő méltóságának több pénze van, mint az egész kaposi kerületnek! Hiteles helyről vett értesülésünk szerint ezen hir merőben alaptalan.

Országgyülés.

A képviselőház ülése május hó 15-én.

Elnök: Ghyczy Kálmán. — Jegyzők: Wächter, Tombor, Beöthy. — A kormány részéről jelen vannak: Széll, Tisza, Perczel miniszterek.

Az ülés d. e. 10 órakor megnyittatván a mult ülés jkönyve hitelesittetik.

Molnár Antal a központi bizottság jelentését nyujtja be az 1874. évi 33. t. cz. átmeneti intézkedéseinek pótlásáról szóló törvényjavaslat tárgyában. — **Eötvös** Károly a mentelmi bizottság jelentését adja be Popovich Dessanu János mentelmi ügyében.

Tisza K. belügyminiszter válaszol Majoros I. tegnapi interpellatiójára. — Az interpellatió tényálladékát a belügyminiszter következőleg adja elő: — Még márczius 29-én történt, hogy egy Kovács Ferencz nevü zentai lakos egy Pisze nevü dobossal átment Csóka nevü községbe Torontál megyébe látogatás czimén, de azután a délutáni órákban kimentek az utczára és ott igyekeztek a népet összecsődíteni, a nép közt nyomtatványokat osztottak szét és az egyik nyomtatványnak aláirókat igyekeztek szerezni. — Ezen nyomtatvány egy Kossuth Lajost haza hivó levél. — Az aláirásokat azzal igyekezték szerezni, hogy azt mondották a népnek, hogy ha ő haza jön, fel fogja osztani, megfogja szüntetni az uradalmakat és azok között fogja felosztani, kik a haza hivó levelet aláirták. (Mozgás.) Ez volt márczius 29-én. Aprilis 20-án ugyanezen zentai lakos ismét átjött azon községbe és ismét hozott azon nyomtatványokból 50 példányt, — azt mondván, midőn azután kérdőre vonatott, hogy csak tévedésből hozta magával azon nyomtatványokat, — és izgatásait folytatta, minek következése azután az lett, hogy a járási szolgabiró őt letartóztatta.

Az izgatás hatása már mutatkozott is annyiban, hogy egy 60—80 egyénből álló tömeg a község házát, hol az iskolaszék épen együtt ült, nagy szidalmakkal és fenyegetésekkel megrohanta, végzések hozatalát követelte saját inye szerint és az ott jelen volt iskolaszéki elnököt azzal vádolván, hogy a Kovács féle izgatásra ő figyelmeztette az elnököt, testileg bántalmazni akarta, mi elől az illető csak szökés által menekülhetett. Végül megjegyzi a miniszter, hogy ezen iratok küldője épen az interpelláló képviselő volt.

Majoros I. hosszasabban védi álláspontját s végül megjegyzi, hogy a miniszter eddig kiadott rendeleteiből nagyon is nagy következtetést lehet vonni arra, hogy az országgyülés befejezése után a választások küszöbén sok minden olyan fog történni, a mi még a Deákpárt körében sem történt meg és történnek még olyanok, hol hivatalos nyomás, hivatallal való visszaélés igen sokunkat, talán még édes magunkat is hüvösre kivánna tenni (Zajos nevetés) A miniszternek szabadelvüsége s pártjának buzgóságától kitelik, hogy még ily dolgokat is eszközöljön kénye-kedve s utoljára czéljának elérésére, hogy ártalmatlanná tegyen — ugymond — minket, az ellenzék szószólóit. (Nagy nevetés.) — Kéri interpellatiója tárgyalását. — A ház tudomásul veszi a miniszter válaszát.

Napirenden van a **kérvények** tárgyalása. — A bizottság véleménye az összes kérvényekre nézve minden vita nélkül elfogadtatott.

Következett a zárszámadási bizottságnak a **nyugdijak** tárgyában beadott jelentésének részletes tárgyalása.

Lázár Ádám. T. ház! Mielőtt a Zsedényi képviselőtársunk által beadott inditvány iránt nyilatkoznám, bátor vagyok a zárszámadási bizottság kérdés alatti javaslatára némely megjegyzéseket tenni Hogy mennyire indokolatlan a bizottság azon javaslata, mely szerint az illetéktelenül nyugdija zottakra nézve az állami számvevőszék által kimondatott azon vélemény, hogy e többletek jogtalanul lévén megadva, megszüntetendők, mellőzendő lenne, azt legvilágosabban bizonyitja az előttünk fekvő jelentésben foglalt 1870. márczius 22-én kelt képviselőházi határozat, mely épen a bizottság véleménye szerint a képviselőháznak 1868. deczember 5-én e tárgyban először kelt határozatát részletesen s s tüzetesen magyarázta. S minthogy legnagyobb sulylyal bir e kérdés eldöntésénél az épen most idézett képv. házi határozat, annak következő tétele a jelen esetben irányadó. „A méltányosság mellett fontos politikai tekintetek parancsolják, hogy e szigoru rendszabály főleg azokra alkalmaztassék, kik ezen idők politikai rendszerének főképviselői voltak hazánkban. Miként okoskodik a bizottság javaslatának indokolására? Miután azon tételt, mely a képviselőháznak már jogérvényes határozata, s mely minden nyugdijazásoknál irányadó, azzal köti össze, hogy ezen intézkedés, mely az épen emlitett nyugdijazottakra nézve itt szándékoltatik keresztülvitetni, az alkotmányos kormány által tétetvén, ezt megszegni vagy megváltoztatni alkotmányi lehetetlenség lenne; mert abból indul ki, hogy ezen szabály csakis az absolut uralom alatt nyugdijazottakra nézve lenne irányadó; de a képviselőházi határozat erről nem tud semmit, tehát a már előbb nyugdijaztattak élvezménye, tekintve az 1867—68-ban, illetőleg 1848 előtti és az 1848-ban is kimondott elvekre, az alkotmányos kormány által ujabban történt utalványozások és előlegezések miatt legkevésbé sem lehet megszüntetni, mert maga a képviselőház indokolásában határozottan kimondotta egy későbbi tételében, hogy a nemzettől az illetők nem követelhetnek, eltekintve a jogi tekintetektől, méltányosságot. Hogy ezen idézett határozat hozatalánál a képviselőház minő elvektől volt áthatva, bizonyitja a képviselőházban e részéről 1870. márcz. 21—22-én folyt tárgyalásról felvett napló. Minthogy e kérdésnek, mely nézetem szerint nem személyek, hanem elv körül forog, megbirálása nagy fontossággal bir, bátor vagyok az akkori baloldal egyik vezére részéről mondott s a ház nagy része helyeslésével kisért beszédéből nehány passust idézni; ugyanis ezt mondá Ghyczy Kálmán képv. ur a ház márczius 21-én tartott ülésében:

„Lehet-e t. ház roszabb magaviselet, nagyobb erkölcsi hiány, mint fölemelni kezét a haza ellen? annak rontására közreműködni? Ezen körülmény maga elégséges lenne arra, hogy az absolut kormánynak minden közegétől a nyugdij élvezete általában megtagadtassék (Igaz Igaz! a baloldalon). Én azonban azt gondoltam, a magyar nemzetnek büszkesége volt mindig a nagylelküség, azt véltem tehát: legyen nagylelkü azok irányában, kik vétkeztek ellene, de ezen nagylelküségnek is vannak határai, s ezen határok ott kezdődnek, a hol a büszkeség megaláztatássá, a nagylelküség kislelküséggé válik.“

Ezzel ajánlotta akkor határozati javaslatát, mely hosszabb tárgyalás után 127 szavazat ellenében 169 szavazattal elvettett ugyan, de létrejött az 1870. évi márczius 20-ki határozat, a mely a nyugdijra nézve irányadó.

Ezt megelőzőleg pedig, midőn a közös nyugdijak tárgyalása alkalmával a honvéd rokkantak számára az akkori baloldal részéről inditvány tétetett, Tisza Kálmán akkori képviselő ur a képviselő ház 1870 marczius 11-ki ülésében a következőket mondotta: „Én ugy tudom, hogy benne foglaltatnak azok a közös nyugdijban, és benne foglaltatnak ezenkivül Magyarország nyugdijaiban azon polgári hivatalnokok is, a kik nem karddal de tettel harczoltak ellenünk, és a kik vezették reánk — kenytelen vagyok ismételni — az orosz táborokat és a kik a háboru lezajlása után is szolgáltak mindenkit, a ki bennünket elpusztitani akart. — Ezeknek nyugdiját fizetjük. Ha már most ezek nyugdijait fizetjük, és ha ez nem sért bennünket, akkor valóban szeretném látni, ki lenne az, ki a méltányosságnak még csak szinével is rosz néven vehetné azt, ha mi nem nyugdijazzuk a mi harczosainkat, hanem segélyezni akarjuk nyomorékainkat.

Igen természetes, hogy ezen erélyes fellépés daczára, valamint akkor, ugy később mindezek a nemzeti kegyelet és a hazafi elismerés által sugalt kéresek a többség által megtagadtattak.

És most ugyancsak Tisza mint belügyminiszter a tegnapi ülés vége felé tartott beszédében, mit mondott? Azt mondta a többek közt, hogy ha a magán ember megszorult állapotba jut azon kezdi-e, hogy azokat fossza meg legelőször a kik neki jó szolgálatokat tettek. Ugy látszik, hogy uj szabadelvüsége elfeledtette vele azon nagyon is fontos érveket, a melyeket az egykori baloldali párt által elmondottakul felidéztem. Hogy a jó szolgálatok megjutalmázása a kép. ház által eddig nem karolt-tatott fel, azt a naplók bizonyitják s bizonyitja az is, hogy a 48—49-ki honvéd rokkantak számára közelebbről kért 5000 frt épen a jelen szabadelvü kormány és pártja által opportunitásból nem szavaztatott meg.

A mi Zsedényi Ede t. képv. társ által beterjesztett inditványt illeti, részemről azt, mint a mely a képviselőháznak 1868. decz. 5-ki és később 1870. márcz. 22 iki határozatával összhangzót teljesen pártolom és ehez csak egy pótinditványt vagyok bátor beterjeszteni. — Miután már tegnap egy tételnél a belügyminiszter ur felszólalására a bizottsági előadó hozzájárulásával is a ház többsége elfogadta azt, hogy a bona fide fölvett nyugdijösszegek vissza nem követelhetők: ebből következik a masik állitás jogosultsága, hogy ha t. i. a kormány jogtalanul utalványozta ki a nyugdijat, igen természetes male fide tette, következőleg annak visszafizetésére kötelezhető, hogy ez által az államkincstár tovább ne terheltessék. Azt hiszem a belügyminiszter ur tegnapi okoskodásánál fogva annál kevésbé tagadhatja ennek igazságát, mert a bizottság hason nézetét nem ostromolta s nem jelentette ki, hogy a jogköröket tullépett miniszterek ellen az ily viszkereset ne volna meginditható. Ezt követeli az igazság, méltányosság és takarékosság elve.

Ennélfogva bátor vagyok Zsedényi képviselő társam inditványához a következő pótinditványomat felolvasni: Hozzá adandó a Zsedényi inditványhoz a következő uj bekezdés: „Egyuttal a belügyminisztert utasittatik, hogy az illetéktelenül kiutalt nyugdijtöbbletek visszafizettetését a jogkörének határát tullépett miniszterről eszközölje.“

Simonyi Ernő. T. ház! Én csak egy igen rövid megjegyzést akarok tenni a szónyegen levő kérdéshez. Én a bizottság által itt javaslatba hozott nyugdijakra kénytelen vagyok megjegyezni azt, hogy jogos követelést ezek az urak nem tehetnek. Nem akarom fejtegetni, hogy mennyire méltányos vagy más tekintet mennyire szól a mellett, hogy azon nyugdijak, melyeket éveken át élveztek az illetők, ezentul is élvezzék; hanem én azt mondom: hogy az ország jelen pénzügyi állapotában nekünk oly embereknek, a kiknek jogos igényei az államon nincsenek, fizetéseket utalványozni nem szabad. (Helyeslés bal felől.) Különben nem is politikus ezen nyugdijak utalványozása, hiszen azon urak, a mennyire tudom, mind oly hivatalokban szolgáltak, a melyek a törvények által el voltak törölve, tehát alkotmányellenes hivatalok voltak, a melyek ideiglenesen visszaállittattak azon kormány által, a mely hazánk alkotmányának megsemmisitésére, országunk elnyomására törekedett. — Az tehát nem politikus eljárás, hogy mi, a kiknek elvégre is sikerült annyi fáradság, küzdelem, szenvedés után az alkotmányosságnak legalább egy részét visszavenni, hogy mi akkor, midőn itt mint törvényhozó testület tanácskozunk, jutalmazzuk, nyugdijazzuk azokat, a kik az alkotmány megsemmisitésére törekedtek azon kormánynyal, a mely országunk elnyomását tüzte ki czélul. Ez igen rosz példa a jövőre, igen rosz garantiája volna az alkotmányosságnak. Ha az ország jelen pénzügyi viszonyai közt megkivánja minden polgárától, hogy közgazdászati viszonyainkhoz arányitva tulságos áldozatokat hozzon és tulságos terheket viseljen, ha megkivánhatják sokan, mint magam is megkivánom, hogy azok, kik teljesitett hasznos szolgálataikért az ország pénztárából fizetéseket huznak, hogy e fizetések bizonyos százalékát áldozatkép a haza oltárára tegyék le, akkor bizony nem panaszkodhatnak azok, kiknek semmi joguk semmi igazságos követelésük az államtól nincsen, ha fizetésöket beszüntetik. Szóval, ha mi ilyen uraknak — mert hisz ezek urak, itt nem szólhatnak emberiségi könyörületességi tekintetek — azt mondjuk, hogy tovább azon pénzt az ország jelen viszonyai közt, melyre semmi érdemeket nem tettek, és semmi jogos igényt nem formálhatnak, fizetni nem akarjuk, ugy hiszem, — hogy ők, habár roszul esik is ez nekik, de komolyan maguk sem fognak neheztelni. Ennélfogva pártolom az államszámvevőszék nézetét és Zsedényi inditványát.

A mi a belügyminiszter urnak tegnap tett észrevételeit illeti, azok közül csak egyre akarok némi megjegyzést tenni, s ez az, a mivel beszédét végezte, mondván, hogy ezen urak egyet kivéve, nem tartoznak a szabadelvü párthoz, hanem azokhoz, kikkel mi itt mindennap csókolódni törekszünk. Én azt hiszem, hogy a belügyminiszter urnak e frázisát eszébe jutatták a fuzió örömnapjaiban történt ölelkezések. Biztosithatom a belügyminiszter urat, hogy ilyesmi köztünk és a tulsó oldalon ülő képviselő urak közt nem történt, s arra kilátás nincsen, de az eredmény, melyet a Lloyd épületben történt ölelkezés előidézett sem bátorit arra, hogy ezen példát kövessük. Különben is köztünk és a tuloldalon ülő urak közt igen sok tekintetben ellenkező nézetek vannak, némelykor homlokegyenest ellenkezők. Hogy mégis az történik, hogy mi a mi szempontunkból, ők a tőlünk nagyon eltérő ellenkező szempontból indulva ki, a programm és irány nélküli kormány magaviseletével megelégedve nem vagyunk, s azt mindkét oldalról megtámadjuk, ugy hiszem ez a kormány állását nem nagyon erősiti, de a mellett bizonyit, hogy bármely oldalról tekintessék is a kormány állása és magaviselete, helyesléssel nem találkozik. Azt hi-zem, hogy nem nagy szolgálatot tesz a kormánynak a belügyminiszter ur, midőn azt mondja, akár jobbról nézik, akár tulról nézik, mindenütt roszalják. Ez nézetem szerint a kormánynak erőt nem kölcsönöz.

E néhány megjegyzést akarván csak tenni, kijelentem, hogy pártolom Zsedényi képviselőtársam határozati javaslatát. (Helyeslés a balloldalon.)

Szólásra többen feljegyezve nem levén elnök felteszi a kérdést s a többség elfogadja a zárszámadási bizottság véleményét s mellőzi a beadott módositványokat.

A közokt. miniszter eljárására vonatkozó következő pontnál **Lázár** Á. konstatalja, hogy ki van mutatva, miszerint az 1870. évi márczius 22-én hozott képviselőházi határozat után ugyanazon év május 10-én a közoktatásügyi miniszter jónak látta ugy látszik miniszter társainak tudta és beleegyezése nélkül a tanárokra nézve a király helybenhagyásával egy uj nyugdijszabályzatot kiszközölni, mely lényegesen eltér a képv. ház által megállapitott és eddig gyakorlatban volt 1866-iki szabályrendelettől. Ennélfogva, hogy az ily alkotmányt sértő anomaliák addig, mig a rendszeres nyugdijszabályzat megalkottatik, kikerültessenek, szükségesnek találja szónok a bizottság által javaslatba hozott határozathoz, mely a kormányt utasitani kivánja a nyugdijszabályzatnak beterjesztésére, egy pótinditványt beterjeszteni, — mely következőleg hangzik: A javaslathoz hozzáadandó mint uj bekezdés: „Addig is utasittatik a kormány, hogy a képviselőház 1868. decz. 5-én 3002 sz. a. és 1870. márczius 22-én 1626 sz. a. hozott határozataihoz tartsa magát és az ezekkel ellentétben levő 1870. május 10 én legfelsőbb elhatározással ellátott uj nyugdijszabályzatát a vallás és közoktatásügyi miniszternek azonnal saját felelősségére szüntesse be.“

Trefort Á. közokt. miniszter kéri a mostani rendszert fentartani, jövőre nézve természetesen

---

TÁRCZA.

A maivilágból.

— *Regény.* —

Irta: **Tóvölgyi Titusz.**

IV. Kötet.

II.

Az uj társ.

Árpád nem mozdult meg helyéről, csak nézte, hogy mi akar ez lenni? Fogsága alatt ily időtájban még nem igen kapott látogatást, most pedig ketten is jönnek hozzá, a mi talán valami fontos dolognak kezdése leend.

Valami villanyos érzés czikázott át rajta e gondolatra, mert hiszen rabnak mi lehetne fontosabb dolog, mint a szabadulás? A szabadság kincsének visszanyerése, mely a legnagyobb kincs minden kincsek között.

Az ifju tehát némileg élénkülve nézett a belépők elé, — mert hiszen ha nem akarnának vele semmi fontosat közölni, miért keresték volna föl? A törvényes ügy pedig, — mely talán holnap vár reá nem ily időszakra való. Persze, az ifju még nem volt annyira ismerős az emberi szivekkel, miként azok a rosz dolgok iránt, — mindig érzékenyebbek, ezek által mindig izgatottabbak, mint a jók által, s ennek kifolyása, hogy a jó hirt tovább birják magukban rejteni, mint a roszat.

És vajjon ki tudja, nem épen az hozta-e le most a börtönészt, s talán társát, mert valami rosz hirnek jött tudomására, melyet más napig magában tartani nem birt?

Ez a gondolat is végig rezgett az ifju agyán, oly hirtelen, amily hirtelen végig rezgett a másik, s e szerint a jónak és rosznak ezen találkozása nyugtalanitó lázas érzésnek előidézője lőn.

A börtönész maga előtt bocsátá a vele jött alakot, kit a világosság egy pillanatra láthatóvá tőn, a lámpa fénye azonban másfelé fordult s amaz alaknak ismét csak körvonala lőn kivehető.

A börtönész ur igen komolyan viselte magát, nem adott egy hangot sem, hanem az ifjunak szörnyü bámulatára az üres mécshez lépett, abba olajat töltött, nehány szál gyufát tett rá, aztán távozott a börtönből.

Árpád előtt ugy rémlett, hogy a börtönész csak egyedül ment ki s e szerint a másik alaknak bent kellett maradnia.

Vajjon mi akar ez lenni? Talán valami uj társ? De hiszen ez egyes börtön, faágy is csak egynek számára van benne.

Avagy talán a börtönészszel az alak is kiment, csakhogy ő nem vette észre? Mindenesetre ugy kellett történni a dolognak, miután az itt maradásnak semmi valószinüsége nincs, de értelme sem volna.

A börtönész léptei lassan lassan elhangzottak, a börtöni csend beállt ujra s Árpád visszafojtott lélegzettel figyelt, nem hall-e vajjon maga körül némi neszt.

De igenis, hallott. Mély lélekzetvételt, aztán olyan elfojtott siráshoz hasonló nyöszörgést.

— Van itt valaki? — Kérdé nem minden izgatottság nélkül.

A nyöszörgés hallhatóbbá, a sirás kivehetőbbé lőn.

— Ki van itt? — Kérdé az ifju ujra. És mintha kérdései csapásokként hatottak volna az illetőre, sirása most zokogásba ment át, s a zokogás oly nőies lágy, és keserves volt, hogy az ifjunak minden idegszálát összejárta.

„Mi ez“ — gondolá magában. „E hangok oly nőiesek. Csak nem zártak be hozzám valami nőt? És a mint a lámpa világosságánál kivehettem, férfi öltözetet visel“.

Árpád hallgatag ült nehány pillanatig, mely alatt a zokogás egyre folyt, s még inkább meggyőzé az ifjut, hogy az illetőnek nőnek kell lennie. Föl állt tehát, s mert gondolta, vagy is ugy látta, hogy a börtönész gyufát is tett a mécs mellé, tehát a tartóhoz lépett.

A zokogás most elhallgatott.

Árpád a gyufát kezdé keresgélni.

— Mit akar ön? — kiált a női hang.

— A mécset akarom meggyujtani.

— Ne tegye az istenre kérem!

— Legyen hát szives megmondani hogy ki ön, és miért van itt?

— És miért akarja azt ön tudni? Én se tudom, hogy kicsoda ön.

— Én fogoly vagyok.

— Én is az vagyok.

— De hiszen ön nő.

— És miért gondolja ezt ön?

— Hangja egészen női hang.

— Azért férfi vagyok.

— Akkor igen fiatal lehet.

— Az vagyok igen.

— És itt fog maradni? Hiszen ez egyes börtön.

— Ide zártak. Nem tudom itt hagynak-e. — Oh istenem istenem! kiáltá fájdalmasan, és zokogni kezdett ujra

Árpád hallgatott. Oly érzés fogta el mintha álmodnék, s valami történnék körülötte, mit az álom kételye nem hágy elhinni. Tudta hogy ébren van, de azért kételkedett a valóság felett, oly meglepő és megmagyarázhatlan volt az. A nő tagadta, hogy ő nő, hangja azonban az ellenkezőt bizonyitá. Nem akarta a világosságot, nehogy felfedeztessék. Ámde ha nő? Hogy lehetett egy férfihez zárni? Avagy ha csakugyan férfi, miért ellenzi a világosságot?

Ily gondolatok közt tévelygett ülőhelyéhez, ámde mikor azt elfoglalni akarta, ismét fölébredt benne egy másik gondolat.

— De hiszen ön csak nem fog ott állni egész éjen át?

— Állni fogok, — válaszolá a zokogó női hang.

— Arra nem lesz ön képes. Átengedem önnek e fekhelyet.

— Köszönöm. Nem fogadom el. — Akkor ön állna.

— Én férfi vagyok ....

— Mondtam, hogy én is az vagyok.

— Megbocsásson, de nem hihetem el. Aztán még is csak reggel lesz, és ön nem titkolhatja többé magát.

Árpád e szavaira egy fájdalmas sohaj volt a válasz.

Fogadja el e helyet, — különben mind a ketten állni fogunk.

— Itt nincs helye az udvariasságnak s ha szivességet akar ön tenni, kiméljen meg tőle.

Az ifju ismét elhallgatott. Tolakodó nem akart lenni, hanem a közölmények nem hagyták nyugodni őt. A helyzet megfoghatatlan volt előtte, s a nő modora annyiban ingerlő, amennyiben a müveltebb osztályhoz kellett tartoznia. De hát miért zárták hozzá?... Férfi öltöny van rajta. — Talán még is férfi? — És ha férfi? Miért nem viseltetnék irányában ily előzékenységgel, kivált olyan iránt, kit ilyen helyre zárnak?...

Megdöbbent e gondolattól. — Hiszen épen ezt képzelheti felőle az, s talán ez tartja vissza? — Szólnia kellett.

— Mondhatok önnek valamit? — kérdé zavartól bizonytalan hangon.

— Nincs jogomban megtiltani.

— Ön a müveltebb osztályhoz tartozik.

— Amint szavaiból kiveszem, ön is.

— Igen, de ön rosz véleményben van felőlem.

— Ön se lehet jó véleményben én felőlem.

— Ha saját szempontomból indolok ki, akkor igen.

— Ugyan ezt mondhatnám én is.

— Ha elhiszi amit mondok, — én becsületes ember vagyok.

— Az idegen pár percznyi szünet után felelé:

— Azt mondhatom én is.

— Én hiszek az ön szavának.

Ismét pár másodperczny szünet.

— Hogy hivják önt? — kérdi a női hang.

— És önt?

— Válaszoljon először ön, ha udvarias akar lenni.

— Udvariasságot csak nő követelhetne tőlem.

— E szerint hallgassunk mind a ketten.

És nehány perczig hallgattak ismét, hanem az idegen nem zokogott többé.

— Nincs itt szék? — kérdé nehány percz mulva.

— Nincs.

— És az ágy miből van?

— Fából.

— Párna sincs?

— Van. Az is fából.

— Hogy ne kelljen a nedves földön ülnöm, a párnát elfogadom.

— Hátha én ülnék a párnára?

— Csak udvarias ne legyen ön kérem.

— Meg mernék rá esküdni, hogy ön nem férfi.

— Hamisan esküdnék.

— Nem. — Ez a modor, női modor, s higyje meg kegyed nincs ok arra, hogy nőiségét eltitkolja, azaz hogy nem titkolhatja el. — Én tudom, hogy kegyed nő. Engedje meg, hogy a lámpát meggyujtsam.

— Csupa kiváncsiságból?

— Megvallom, — abból is. — De világoson mégis csak jobban el lehetne igazodni.

— A fa párnával?

— Ha az egymás arczát meglátnók, talán több bizalommal viseltetnénk egymás iránt.

— Annyira bizik ön arczában? — Én igen csunya vagyok.

— Reám nem a szépség tesz befolyást, hanem az arcz kifejezése.

— S ha az én arczom kifejezése visszataszitó?

— Lehet hogy az enyém is az.

— Akkor még jobban elijedünk egymástól.

— Mindegy legalább ismerjük meg egymást.

— Látja én nem vagyok oly kiváncsi, ez is a mellett bizonyit, hogy nem vagyok nő.

— Tehát legyek én.

Árpád e szavak után ismét a mécs felé tapogatózott.

— Mit akar ön? ...

— Meggyujtom a mécset ...

— Nem, nem, nem!

— Kérem ne akadályozzon meg benne.

— Tehát adja becsület szavát.

— Mire? ....

— Hogyha nő volnék. ...

— Legyen nyugodt.

— Becsület szavát kérem. Ön becsületes embernek vallotta magát. — Ön ugy fogja magát viselni irányomba, mint becsületes ember.

— Igen. Azt becsületemre mondom.

Árpád a mécshez lépett.

— Még egyet, mielőtt meggyujtaná.

— Kérem. ....

— Mely vidékről való ön?

— Nagyvárad vidékéről.

— Akkor nem fogjuk ismerni egymást.

— Lehet.

A gyufa kigyult.

(Folytatás köv.)

valamint minden tisztviselőknek ugy a tanároknak nyugdijazási ügye is a törvény által fog szerveztetni, s azt hiszi a kormány azon helyzetben lesz, hogy a jövő országgyülés első szakában képes lesz e részben törvényjavaslatot a ház elébe terjeszteni.

Simonyi Ernő: Én azt hiszem, hogy a parlamentnek egyik kiváló kötelessége az, hogy az alkotmányosság fentartassék és a parlamentnek semmi szin és ürügy alatt a kormánynak oly lépéseit melyek az alkotmány garantiainak lerontására czéloznak, helyben hagyni nem szabad soha. Oly eljárás az, melyet a miniszter urak nemcsak mint a jelen esetben fel van emlitve, hanem több i ben i en komoly dolgokban követtek, hogy a törvényhozás mellőzésével előterjesztéseket tettek ő felségének, ő felsége azokat elfogadta, aláirta, signálta, és ez által azt hitték, hogy fedezték a maguk felelősségét. Egyátalában nem. Mert az alkotmányosság elve épen azt kivánja, hogy ő felsége semmiért se legyen felelős, hanem mindenért felelős azon miniszter, ki az ő felsége által átirt rendeletet ellenjegyzi. — De az alkotmányosság azt kivánja meg, hogy az ország pénzeiből egyetlen egy fillér se utalványoztassék a törvényhozásnak előleges megszavazása és helybenhagyása nélkül.

Egyátalán megvallom, ezen egész bizottsági jelentés tele van alkotmányellenes nézetekkel, fogalmakkal. Igy az előbbi szakaszban is az mondatik: „A törvényes kormány által megállapitott nyugdijak érvényességének megszüntetése ellenben alkotmányi lehetetlenség." Ezen állitás valóban alkotmányellenes állitás; de hogy alkotmányos lehetetlenség legyen, a kormány bármely lépésének a törvényhozás általi megváltoztatása vagy megszüntetése: ez oly képtelen állitás, a melynél képtelenebbet én sohasem hallottam. Azon kiindulási pont is, hogy a miniszterek ő felségével iratják alá az oly dolgokat, melyeket a törvényhozás elé hozni nem mernek, ez is alkotmányellenes eljárás.

Ha más tekintetből nem is, ugy ezen egy tekintetből megszüntetendőnek vélem azon eljárást, melyet a vallás és közoktatásügyi miniszter ur követett. Egyébiránt miután ezen dolgon valóban csak ugy lehet segiteni, a mint a bizottság is mondja, hogy törvény alkottassék: én kivánnám, hogy a kormány utasitassék ezen tjavaslat benyujtására és hogy a nyugdijak kérdése törvény utján végkép szabályoztassék. Addig is azonban megkivánom mindenkor, különösen pedig jelenleg hazánk nagyon is szorult és komoly pénzügyi viszonyai közt, hogy a miniszterek szigoruan ahoz tartsák magukat, a mit a jog és igazság követel és ne menjenek sem a méltányosság, sem a nagylelküség szempontjából tovább. Lehetnek oly körülmények, mikor a törvényhozás gyakorolhat méltányosságot, és kivételesen nagylelküséget, de hogy ezt a miniszter gyakorolja, arra nincs eset, mely ezt igazolja.

Annálfogva én pártolom azon nézetet, melyet a bizottság beterjeszt a jövőre, a jelenre azonban kivánom a szigoru törvényesség fentartását. — Azon nézet, melyet a miniszter ur mondott, hogy t. i. a kettőt összeegyeztette, épen mutatja, hogy minden szabály nélkül járt el, mert ez világosan jelenti, hogy sem az egyiket, sem a másikat nem tartja meg, hanem szabályellenesen jár el és csinál egész ujat, de ez azon felhatalmazást messze tullépi, melyet a miniszternek a törvényhozás ad. (Helyeslés a baloldalon.)

A ház a zárszámadási bizottság határozati javaslatát fogadja el.

A következő pontnál beadott bizottsági javaslatra **Madarász** J. felvilágositást kér az iránt, az értetik-e ez alatt, hogy a képviselőház ezután tisztán csak az egész összegről fog értesittetni a nyugdijasokra nézve és egyuttal nem fogja-e tudni azt is, hogy kiknek adatik azon nyugdij, mert ha ezen határozati javaslat alatt az értetik, hogy minden nyugdij, mely már meg van állapitva, csak egy összegben jusson a képviselőház tudomására, akkor ő nem volna megelégedve azzal, hogy csakis a még eddig végleg meg nem állapitott nyugdijakra nézve. tegyen külön megjegyzést a számszék és azt is csak a zárszámadások keretében. Ő azt hiszi, hogy a nyugdijak végleges megállapitása azon tjavaslat elkészitése után lesz, a mely a jövő országgyülésre be fog adatni. Ha tehát a nyugdijak végleges megállapitása akkor lesz, mikor erre nézve a kormány tjavaslatot terjeszt be, akkor okvetlenül szükséges lesz tudni a képviselőháznak, kik azok és mennyi az, a mennyivel végleg nyugdijaztatnak.

Molnár Gy. előadó oda nyilatkozik, hogy a jelenlegi intézkedés csak a legideiglenesebb természetü lehet, t. i. a nyugdijtörvény létrejöttéig. Ebben nem foglaltatik egyéb, mint az, hogy ne kelljen jegyzékeket ujra meg ujra leirni, miután az 1870. 18 törvényczikk értelmében az állami számszék ugy is hivatva van ellenőrizni a nyugdijazási törvényt.

Madarász J. ugy látja, hogy az előadó félreértette az ő felszólalását; ő ugyanis csak azon indokból tette felszólalását, hogy midőn a jövő országgyülés elé kerül a törvényjavaslat és megállapittatnak a nyugdijak a kormány egyszer mindenkorra az állandó jegyzéket közölje a képviselőházzal. A többire nézve elismeri, hogy csak azokét kell előterjeszteni, kik később jöttek be a lajstromba. — Erre nézve a következő határozati javaslatot adja be. „Határozza el a ház, hogy a jövő törvényhozás elébe terjeszsze be a kormány az összes nyugdijazottak névjegyzékét, azoknak megállapitott nyugdijaikkal együtt, a nyugdijtörvényjavaslat letárgyalásakor." — A ház elfogadja Madarász határozati javaslatát.

Ezután minden vita nélkül elfogadtatott a zárszámadási bizottságnak az erdélyi csendőrségre, a honvédtisztek nyugalmazására s az állami számszék és a kormány közt fenforgott elvi nézetkülönbségekre vonatkozó határozati javaslatai, valamint azon véleménye is, hogy a miniszterium, főleg az igazságügyi szólittassék föl összeszerzésére és az állam számvevőszékhez juttatására a még meg nem vizsgált nyugdijazási okmányoknak.

Ezzel a tárgyalás befejeztetvén **elnök** javaslatára a közelebbi napirend következőleg állapittatott meg: Kedden egyedül a választási törvény átmeneti intézkedéseinek pótlásáról szóló tjavaslatra vonatkozó központi bizottsági jelentés fog tárgyaltatni. — Szerdán tárgyalás alá kerül az 1871-ik évre vonatkozó zárszámadásra beadott zárszámadási bizottsági jelentés, azután a házszabályi bizottság azon határozata, mely a szentesités alá terjesztendő törvények kezelésére vonatkozik; azután a keleti vasut ügyében beadott bizottsági jelentés, továbbá a házszabályok tárgyalása és a naszód-vidéki erdők iránti bizottsági jelentés tárgyalása.

Ülés vége 1 óra után.

Külföld.

Bismarck hgnek az a szándéka, — mint bécsi diplomatiai körök tudni akarják — hogy nyilvános irásbeli garantia nyujtassék a statusquo fentartása iránt, minőt például a frankfurti békekötés is megállapitott. S mint hirlik Ausztria és Oroszország készek megfelelni e kivánságnak. — Különben berlini legmagasabb kormánykörökben tökéletesen biztosítottnak tartják a békét. — A fejedelmek között ujabban is abban történt megállapodás, hogy egyik hatalom sem intézkedik semmi európai kérdésben anélkül, hogy előbb egyetértést ne igyekezzék létrehozni azon ügyben a pétervári, bécsi és berlini kabinetek közt.

Francziaország békés szándokát a legkétségbevonhatlanabbul bizonyitja Décazes hg. külügyminiszternek ezen nyilatkozata: „A helyett, hogy megverekedjünk, jobb volna inkább tüstént tárgyalas alá vonni a versaillesi békekötést, hogy megismerhesse a világ Németország követeléseit és itélhessen azok fölött. — Ujabban pedig ezeket mondá a külügyér: „Aki Francziaországot megtámadja, nem talál harczosokat. A franczia hadsereg visszahuzódik a Loire mögé és a világ itélni fog az invasió fölött!"

A versaillesi nemzetgyülés 13-ki ülésében 370 szavazattal 297 ellenében elfogadta a pótválasztások felfüggesztésére vonatkozó javaslatot s ezzel ujabban bebizonyitotta, hogy semmi kedve helyet csinálni egy uj nemzetgyülésnek, noha nemcsak a társadalom minden rétege, de maga a kormány is meg van győződve a nemzetgyülés mielőbbi feloszlatásának szükségéről.

A spanyol harcztéren a közelebbi napokban ismét némi élénkség kezd mutatkozni. — Don Carlos bandáinak háta mögött egy kellemetlen kinzó, bizonyos Aguirre portyáz, ki saját szakállára háborut visel a karlisták ellen s egy körülbelül száz főből álló szabad csapat élén szakadatlanul nyugtalanitja a karlistákat.

Don Carlos a gráczi tüntetések alkalmából eme levelet intézte fivéréhez: „Kedves Alfonzom! Neked és Máriának egész szivemből szerencsét kivánok ahoz, hogy a forradalom titeket gyülöletére méltatott és barbár üldözéseivel tisztelt meg. Ez szerfölött drága dicsőség és azon szent ügynek, melyet mi védelmezünk egyik legmagasztosabb előjoga. Még egyszer fogadjátok szerencsekivánatomat! A kozmopolitikus forradalom csak önmagához következetes, ha tőlünk fél és minket megvet. Mi annak kibékülhetlen ellenségei vagyunk. Neked, Bourbon Alfonsonak, soha sem fogják megbocsátni, hogy a pápai zuáv szerény egyenruháját viselted és később Spanyolországban mint tábornok forgattad kardodat a legitim király szolgálatában, itt is, ott is és mindenütt a jog és a hit katonája voltál. Egy őrült secta fanatismusa szükségesnek tartotta nevedet bemocskolni és személyedben a mi történetünket gyalázni. Szerencsére az europai közszellem nem sülyedt le annyira, hogy a cuencai hősi győzőt egy közönséges gályarabbal és a lovagias spanyol infaust egy nyomorult banditával össze tévessze. Tartózkodás nélkül bevallom, hogy a Madrid, Berlin és Grácz közti borzasztó közös eljárásra elpirultam. Madridban kérik személyeitek kiadatását, Berlinben elrendelik azt és Gráczban ellenetek csoportosul a tömeg. Hogyan ne fusson végig szégyenpir arczomon, ha egy herczeg, kit épen ugy hinak, mint téged és ki épen azon vérből származott, melyből mi, egy ily gyalázatos leráutás büntársává lesz. Legyünk részvéttel e szerencsétlen iránt, kit végzete a forradalom fiává tett, ki annak királya akar lenne, de csak rabszolgája lehet. Ő eltüri környezete zsarnokoskodását. Én, ki azt nem türöm és isten segélyével nem is fogom türni, én ki az ég segélyére és vitéz hadseregemre számitok, a gráczi alávaló bántalmakra azon dicsteljes kiáltásokkal fogok felelni, melyek végleges diadalomat fogják hirdetni Madridban. Szerető fivéred. Carlos.

A közelebbi török miniszterválság okait a következőleg adja elő a berlini „Nat. Ztg." Hussein Avni basa szigoru pénzügyi politikája nem tetszett a pazar Valide szultánnénak-valamint magának a szultánnak sem, ehez járult, a nagyvezir különböző politikai botlása, egyebek közt Zichy gróffal szemben, mely a szultánt is kellemetlen zavarba keverte, végül aztán csordultig töltötte a kelyhet azon körülmény, hogy a negyvezir ellenségei Fairley angol munkáját, melyben kérlelhetlen kritika alá vonja Törökország pénzügyi gazdálkodását s elkerülhetlennek mondja számára a közeli bukást, török nyelvre leforditva a szultán kezébe játszották, ki egybehangzást találván e kritika és a nagyvezirtől kezdetben hallott tanácsok közt, rögtön elbocsátotta Husseint.

Táviratok.

Bécs, május 15. A császár ma délelőtt 11 órakor érkezett ide vissza. — Az indóházban az érkezőt a császárné, a trónörökös, az összes főherczegek, a miniszterek, Rauscher bibornok, a községtanács élén a polgármester, a kereskedelmi kamara és számos kitünőségek üdvözölték. — A polgármester üdvözlő beszédére következőleg válaszolt a császár: Utazásomból, mely némely nehézségekkel volt egybekötve, teljesen megelégedve visszatérvén, örvendek, hogy ismét önök közt lehetek; vegye ön köszönetemet üdvözleteért. — A császár megjelenésekor a sürü néptömeg viharos tetszésnyilvánitásban tört ki, mi szakadatlanul tartott egész a várpalotáig. — Az utczák, melyeken a császár áthaladt, fel voltak diszitve.

London, május 15. Pope-Hermessey parlamenti tag legközelebb Rómába utazik, hogy megvigye a pápának az ir püspökök kérvényét, melyben kérik, hogy Olaszországgal barátságosan bánjon és az azzal leendő kibékülésre meghozzon minden lehető áldozatot, minthogy Németország elszigetelésére az egyedüli mód a kibékülés Olaszországgal.

Czernovicz, máj. 15. A tartománygyülés kimondotta, hogy a kimaradt nagybirtokos tartománygyülési képviselőket távol maradásuk miatt kizárni jogosan nem lehet. — A tart. gyülés ma bezáratott.

Berlin, május 15. A „Nordd. Allg" ismételve hangsulyozza, hogy az egyetértés Német- és Francziaország között soha sem volt jobb mint épen a közelebbi hetek alatt és emlékezetbe idézi a birodalmi alkotmány azon czikkét, hogy a birodalom nevében történő hadizenethez a szövetségtanács beegyezése szükséges, kivéve ha a szövetséges terület megtámadtatnék.

Ujdonságok.

A fővárosi közp. választmány folyó hó 18-án (kedden) délutan 4 órakor a régi városház tanácstermében ülést fog tartani, melynek tárgyai lesznek: a felszólalások és észrevételek feletti határozat hozatal. A választók összeirási névjegyzékei ez alkalommal a következő sorrendben fognak átvizsgáltatni: f. évi május 18-án I a budai I-ső v. ker. névjegyzéke ellen beadott felszólalások s észrevételek. II. a budai 2-ik v. ker. névjegyzéke ellen beadott felsz. és észrevételek III. a Pest bel-és lipótvárosi vál. ker. névjegyzéke ellen bead. felsz. és eszrevételek f. évi máj. 19-én: V. a Pest teréz-, józsef-, és ferenczvárosi vál. ker. névjegyzék ellen beadott felszólalások és észrevételek.

Az orsz. középtanodai tanáregylet minden három évben országos középtanodai rajzkiállitást rendez, melynek elseje, az idén augusztus 3-kától 10-kéig a tanáregylet közgyülése alkalmával Budapesten a zergeutczai ujonnan épült és felszerelt józsefvárosi főreáltanoda helyiségében tartatik meg. Ezen rajzkiállitással, mely az országos középtanoda szabadkézi és mértani rajztanárainak találkozója lesz, rajzi taneszközök és tanszerek, valamint a festőművészetre vonatkozó tárgyak kiállitása köttetik össze. — A kiállitás tárgyai: 1) A szabadkézi és mértani rajztanitásra vonatkozó eredeti vagy nyomtatott rajzminták, fali minták és plastikai gypsminták. 2) Mértani alakminták, távlattani és leirati magyarázó minták. 3) Oly müvek, melyek közvetlen a rajzolásra vagy annak tanitására vonatkoznak; továbbá a mely festészeti vagy rajzmüvészeti tárgyakkal vagy mütörténelemmel foglalkozik. 4) Rajzszerek, rajzón, papiros, festékek, rajzeszközök, rajzbutorok stb. — A kiállitási bizottság felkéri a hazai iparosokat, vegyenek tömegesen részt a kiállitásban.

A székely-egylet előmunkálataival megbizott intéző választmány mai ülésében előterjesztetett, hogy az eddigi aláirások eredménye 27. alapitó a 100 fr 2700 frt, 93 rendes tag 9300 frt, 15 tag egyszer mindenkorra 69 frt, összesen 12069 frt, ebből eddig befizettetett: tőke készpénzül 500 frt, részvény készpénzül 165 frt, kötvényben 400 frt, mely összeg kamatozólag elhelyeztetett. Egyuttal elhatároztatott: hogy az alakuló nagygyülés Budapesten fog megtartatni, melynek napját a választmány később tüzendi ki. Ohajtandó, hogy addig is minél számosabb ügybarátok találkozzanak, mert az egylet működésének sikere az anyagi részvéttől függ, mely czélra a rendes nagygyülés a Székelyföldön fog megtartatni. Ajánljuk ezen jóra való egyletet az érdeklődők pártolásába.

Ítélethirdetés. A pesti kir. feny. trvszék a Janicsáry-Totisz-féle bünügyben ma hirdette ki az ítéletet: Janicsáry-Ditkovics Sándort, csalás és bünpalástolás miatt mai naptól számitandó 2 évi, — Totisz Adolfot, okmány hamisitás, váltóhamisitás, csalási kisérlet és sikkasztás bünteyeért hat évi sulyos börtönre itélte — Hochmann Adolfot az ellene emelt bünelősegélési vád alól bizonyitékok elégtelenségéből felmentette. Mindhárom vádlott s a kir. ügyészség szintén valamennyi ellen felebbezett.

Mátyás király elsö kalandja. Röviden már megemlékeztünk Szigeti ez uj népszinmüvéről, mely tegnap került a nemzeti szinpadra. Tárgyát Szilágyi Mihály bebörtönzésének és kiszabaditásának történeti mozzanata szolgáltatta, de a többi „Mátyás darab" módjára ez a legujabb is kevesebbet törődik ezzel, mint inkább az álöltözettel, mely a nagy királyt nem egy ferde helyzetbe juttatta s a melyet Szigeti humorteljes venája a darab vig elemeinek foglalkoztatására ügyesen használt fel. Sikere nem tartós, a mint hogy nem lehet az oly igénytelen tendentia s oly laza compositio mellet, de annál melegebb egy-egy helyzet vagy párbeszédnek hatása, melyet ép leleményességgel és tőről metszett magyarsággal készit elő. S ezt ki fogja vivni, azt hiszem, mindenkor, sőt minél betegesebb lesz e részben drámairóink izlése, annál hálásabb lesz a kivételnek feladata. E végből azonban az első felvonásnak kurtitása, a mi könnyen megtörténhetik s a mennyiben lehet a harmadiké is haszonnal járna. A közbensőt meg kell tartani mostani szépségében és csak játszani kell jobban mint ezuttal történt. No meg a dalokat kell kicserélni. Ki kell küszöbölni az operai részeket s helyreállitani a magyar dallamot egyszerü zengzetességében, a milyet most jóformán csak egy helyt födöztetni fel, a „ne nézz félre" czimü dalban.

Az irók karzatán Talán ismerik is? Talán csak hire után. Az „Ellenőr"-ben füstölögnek áldozatai. Nichts ist so hoch und nichts so niedrig . . . ma a függetlenség eszméje, holnap Apponyi Albert nadrágtartója teszi mozgásba tollát. Ir mindenről ir minden ellen a mi nem „szabadelvü". Mintha valaki tehetne róla, hogy nem áll az ő képe szerint! Ő? Ki ő? Az „Ellenőr" karzati irója, az irói karzat ellenőrje? Harcsa bajusz, kuszált haj, hegyes áll, tyukszemtelen láb tintás kéz mint sok más journalistáé. Tud enni, inni, bálban galoppirozni, regattán evezni, szinházban piszegni, kaszinóban tarokkozni, boudoirban komornáskodni . . . a mint illik. Palásthy collega — mert igy hivják, ámbár nevezhetnék másképen is — épen nem specializál. Mert minek is? Élni és uralkodtatni, a mennyiben jelszó után indul, ez a jelszava. Uralkodtatni mást s ennek érdekében opponálni az oppositionak, igy érti. Maga nem vágyik sem miniszteri tárcza sem nyugdij után. S ez becsülendő benne. Ha végzete ugy hozná magával, hogy a kormánynak, melynek szolgál, nem lenne oppositiója, maga támasztana, hogy legyen a kin dárdáját fenje. Szerencséjére ez az idő még nem állott be Magyarországon. A „Dejeltü" idejében volt baloldal, most van függetlenségi párt, mely ellen lándzsát szegezhet. Közben közjogi oppositiót csinált, mert nem akadt más. Igy válik a szükségből erény. Dicséri a Wenckheim—Tisza miniszteriumot, mert szidhat minket, de magasztalna más kormányt is, ha bizonyos lenne benne, hogy szolgálatában állandóan találna oly oppositiot, mely tollának munkát és ezzel neki, a rózsaillatból nem élőnek kompakt tápot biztosit. E szerint azt is mondhatnám róla, hogy az ellenzék kenyerese valóban kicsi hija, hogy az „Egyetértés"-nek nem lett hive. Hanem hát jobban meggondolva a dolgot ugy találta, hogy a jövőre való tekintetből, ez a „maradás" utját állhatná haladásának, mely hisz a Schvarcz Gyula általános szavazati jogától a Tisza Kálmán egyesületi körrendeletéig fenakadás nélkül eljutott, de aligha ki nem zökkennék, ha az elvek mértföld jelzőjébe ütődnék. Igyen az „El." karzati irója, ki hogy az „El."-nek ir ma és nem a „M. P."-nak, bizony csak a fátum „érdeme," de a mely aligha fog tulterjedni azon az időn, a mikor más kormány lapjából fog opponálhatni az Ellenőrnek. A rák példa rá, hogy lehet menni előre lé mégis — hátrafelé.

A herczegprimás, mint a „J—r" irja, a budapesti bölcsőde-egylettel közösen vásárolt telken fel állitandó két osztályu elemi iskola s óvoda számára 40,000 frtot, a budai krisztinavárosi népiskola számára pedig 15,000 frtot adományozott.

A nemzeti szinháznak majdhogy pöre nem lett a rendőrséggel. Nem is tudjuk, abban maradt-e a dolog, a melyről panaszos jelentést tettek. Tegnapelőtt ugyanis a szokottnál nagyobb számmal kerestetvén bérkocsis az előadás után, a szinház másodkapusa az utczaszögletére ment, onnan hallatván stentori „üres fiakker" szólamát, melyet azon a környéken ép ugy ismer már minden ember és nem botránkozik meg rajta, mint faluhelyeken éjszaka a bakter szavát. Hanem Thaisz főkapitány ő királyi tanácsosi nagyságának biztosaitól nem lehet követelni, hogy más halandók esze járása szerint elmélkedjenek s igy történt, hogy a hatvani utcza sarkát őrző constabler, mint éji csendháboritót, nyakon csipte a szemben levő kerepesi uti sarkon hivatása szerint kiabáló segédet. Nyakon csipte mondjuk, de nemcsak hanem vitéz segédletet hiván maga mellé, egyszerüen bekisértette a városházára. Ott persze nem szoktak ilyen dologban rögtön intézkedni. — Hiszen tudvalevőképen az éjszaka nyugalomra, nem pedig ügyes-bajos munkára van szánva a természetből. Igy aztán a felfogásnak megfelelően a betransportált portásnak is átkellett kuczorognia az éjét, ha nem is léczketreczben ugyan de mégis a rendőrfőnök nyugágyához képest eléggé kényelmetlenül, mig reggelre a véletlen az oda érkezett tüzőri tiszt közbenjárására kibocsátották. Mára talán konstatálták is már a „félreértést."

A magyar gazdasszonyok országos egylete árvái javára a Margit-szigeten katonai és nemzeti zene mellett szombaton, folyó hó 22-én nagy majálist rendez. A kis szigeten a gyermekekünnepélye délutan 3 órakor kezdődik változatos, kedvelt mulatságokkal. Végül tüzi játék. Bemeneti ár a kis szigetre 50 kr. Gyermekek 10 év alatt 25 kr. Este a nagy teremben táncz-estély katona és nemzeti zene mellett. Bemeneti jegy ár 1 frt. — Kezdete 8 órakor. — Kedvezőtlen idő esetében a legközelebbi szép napon fog megtartatni. Jegyek előre a táncz valamint a kis szigetre kaphatók: Kertész (Szervita-tér), Szemek és Meyer (váczi utcza), Rózsavölgyi és társa (Kristóf-tér) és Hátsek M. (váczi utcza 8) valamint 22-én a gőzhajó-pénztáraknál és a szigeten. — A báli jegyekkel ellátott vendégek éjjeli 11, 2, 4 órakor hazaszállitásáról gondoskodva van.

A „Garabonczás Diák" humoristikus hetilap hetedik száma szokott borsos tartalmával jelent meg ismét. A lap egyszersmind tekintettel a közeledő képviselőválasztásokra junius elsejétől kezdve uj előfizetést nyit s előfizetői számarányához képest több képet igér, mire kitünő rajzólokat nyert meg. — Előfizetési ár junius—oktober 4 hóra 2.70 kr, jun.—január 7 hóra 4.70 kr. — Minden 10 előfizető után egy tisztelet-példány jár. — Szerkesztői és kiadói hivatal Lipót u. 32. sz. I. em. 9 ajtó.

Az állatkertben mint már emlitettük pünkösd hétfőjén délután népünnepély lesz tüzijátékkal, melyet a hires bécsi pirotechnikus Stuwer A. rendez. A belépti jegy személyenként 60 kr, ülőhelyek is jutányos áron kaphatók. A gyermekmenedék melynek javára az ünnepély rendeztetik, egyike a leghasznosabb jótekony intézetnek. Jelenleg 104 legnagyobb részt árvaságra jutott szegény gyermekről gondoskodik s az ápolási napok száma most már havonként a háromezret is tulhaladja.

Rövid hirek. A pesti polgári beteg segélyző és temetkezési egylet holnap, 16 án délelőtt 9 órakor tartja zászlófelavatását a vigadóban. — **Nagy-Becskereken** az ág. ev. egyház b. Prónay Gábor emlékére gyászistenitiszteletet rendezett nagy részvét mellett. A beszédet Mockovcsák János lelkész tartotta. — **Pfeiffer** Antal kőszegi születésü 28 éves másoló segéd lakásáról mult hó 27-én eltünt s oda eddig vissza nem tért. Hátrahagyott s most feltalált levelében azt irta, hogy magát kivégzi. — **A honvédzászlóaljaknak** ezredekbe való beosztása hir szerint nem soká megtörténik. Első lesz a budapesti ezred. — **Az alsó Dunaparton** tegnap egy fiatal ember hulláját fogták ki. Még nem tudni, ki volt a szerencsétlen. — **Dekány** országgyülési képviselő rágalmazási pört inditott a magy. hivatalnokok intézetének elnöke: Redlich ellen, azon szavak miatt, melyeket az a közgyülésen ellene használt. — **Székesfehérvárra** a püspöki lak vendégeiül is várnak egy sereg németországi papot.

Nyilatkozat.

Mi alulirottak Almásy Jenő barátunk felszólitására az igazság érdekében, és jogtalanul megtámadott becsületének védelmére — a következőket kinyilatkoztatni becsületbeli kötelességünknek tartjuk:

Mi e f. 1875. évi május hó 12-én Almásy Jenő barátunk megbizásából a végett kerestük fel báró Orczy Elek urat, hogy őt az általa Almásy Jenő ur ellen elkövetett nagymérvü sértésért elégtételadásra szólitsuk fel. — Tettük ezt azért, mert a fenforgó ügyben még e f. 1875. évi február hóban összeült becsületbiróság azon határozatát, mely akkoron Almásy Jenő urat — bizonyos Schiller Aurél által (a ki jelenleg is csalás és sikkasztás vádja alapján köröztetik) Almásy Jenő ur ellen emelt fenyitőügyi panasz elintézetlen voltánál fogva az elégtételadás és követelhetésére képtelennek mondá ki — egyfelől a pesti m. kir. fenyitőtörvényszék 7695/1875. számu, Almásy Jenő urat a tárgyi tényálladék meg nem állapithatásánál fogva felmentő itélete, másfelől az eljárt becsületbiróság Almásy Jenő ur által felkért három tagja által kiadott, alább szóról szóra közlött nyilatkozata által tökéletesen lerontva, illetve Almásy Jenő urat azon becsületbirósági elmarasztaló itélet sulya alól felmentettnek láttuk és tartjuk.

Nevezett báró Orczy Elek ur azonban, az előterjesztett iratok daczára, az elégtételt, azon indokból, hogy Almásy Jenő ur a becsületbiróság által végképen volna elitélve, egyszerüen megtagadta, sőt az általunk ujból összehivatni inditványozott becsületbiróság összeállitásába sem egyezett bele.

Ezekből kifolyólag mi kötelességünknek tartjuk kinyilatkoztatni, hogy a felhozott adatokkal szemben báró Orczy Elek ur az elégtételadást, meggyőződésünk szerint jogtalanul tagadta meg; ugyanazért ezennel kinyilatkoztatjuk, hogy Almásy Jenő urat a közte és báró Orczy Elek ur közt fenforgó ügyben minden további lépések tétele alól felmentettnek, s megtámadott becsületét helyreállitottnak tartjuk, s mint szigoruan a lovagiasság keretében eljárót minden az ellenoldalról jövő megtámadás, gyanusitás és rágalmazás megfigyelése alól felmentjük, és a mennyiben báró Orczy Elek ur a lovagias elégtételt megtagadta, az ebből folyható minden következtetés hátrányát báró Orczy Elek urra háritjuk.

Mely nyilatkozatunkat, mint a ténynek megfelelőt Almássy Jenő urnak a közvélemény előtti védelme végett felhasználására kiadtuk, s annak hirlapi közzétételére is felhatalmaztuk.

Kelt Budapesten, 1875. évi május hó 13-án.
Matolai Etele s. k., Szigethy Gyula s. k,

*

Nyilatkozat. Alulirottak mint Orczy Elek báró és Almásy Jenő urak közt fenforgott becsületbeli ügy választott birái kijelentjük: hogy azon biróság egyhangu itéletét szokás ellenére azért indokolta, hogy az indok eltávolitásával rehabilitationak helye nyiljék. Budapest, május 5. 1875. Simonyi Ernő s. k., Ugron Gábor s. k., Mocsonyi Sándor s. k. A másolat hiteléül: Szigethy Gyula s. k., Matolai Etele. s. k.

Közgazdaság.

Budapest, május 15. A nap forrón süt, felhő nem mutatkozik az égen s igy valószinü hogy a kivánt esőzés ha valamely távol vidéken beköszöntött is, körüinkben még mindig várat magára. Eddig már nagyon elkéstünk s a növényzet csak akkor eredhet gyors fejlődésnek ha talaja néha kellően átázik. A mostani m. e. hat heti esőhiány már devalválta a „bőtermés" iránti reményeket. Megelégednénk középszerü jó termessel is s a kereskedők ugy látszik még mindig bő termést remélnek. Nem örömest vásárolnak a malmok sem, mert mondják: „még igen jó termés lehet." Ezt már nem hihetjük, — de azt igenis hiszszük s tudjuk hogy a pénz drága s malmaink azért nem tehetnek nagyobb bevásárlásokat, illetőleg szerződéseket az ujbuzákra is, mert folyó tőkéjük ilymérvü kiterjeszkedéshez nincs elegendő.

A gabonacsarnokban ma jelentékeny eladás nem történt; az árak nem változtak; szerződések ujbuzára 444—446 krjával köttettek; ujrepczére pedig 10 frt 60—80, bánságira 10 frt 30—40 krjával.

Az értéktőzsdén a külföldi magasb árak, az üzletnek némi lendületet adtak; a kedvencz osztrák hiteb. 235 frtra emelkedett; magy. földhitelb. 76—77 frt; magyar hitelb. 220 frt; Magy. földtehermént. 82½, erdelyi 78½ frt; bordézsmav. 75 frt; közuti vasp. 225 frt; „Erzsébet" malom 122 frt. Napoleon d'or 890—892 kr.

Az 1870. államsorsjegyek mai huzása alkalmával a következő sorozatszámok jöttek ki: 291, 861, 976, 1006, 1052, 1059, 1888, 2418, 2782, 3536, 3679, 3963, 4263, 4698, 5113, 5255, 5339, 5736. — A nyeremények következők: A 3963 sorozat 33 száma nyert 150,000 frtot, a 291 s. 5 sz. 15,000 frtot, az 5113 s. 12 sz. 5000 frtot, az 1059 s. 9 sz, 3536 s. 49 sz. 291 s. 29 sz. és a 2782 s. 4 sz. egyenkint 1000 frtot, végül 500 frtot nyertek a következők: 5736 s. 43 sz. 5736 s. 48 sz. 2418 s. 44 sz. 4263 s. 3 sz. 1059 s. 7 sz. 4263 s. 22 sz. 3679 s. 16 sz. 4263 s. 2 sz. 4263 s. 23 sz. 1059 s. 40 sz. 3536 s. 30 sz. 976 s. 49 sz. 291 s. 24 sz. — Az illető sorozat többi számai egyenkint 120 frtot nyernek.

A központi házi iparegyesület csütörtök délután közgyülést tartott, melyre több mint 200 tag gyült össze a megyeház nagytermébe. Az ülés báró Sennyey Pál elnöklete alatt folyt le; egyedüli tárgyát az alapszabályok megállapitása képezte. Első sorban kimondatott, hogy az egylet központi házi iparegyesületnek nevezi magát; a szabályok megállapitása sok vitára adott alkalmat. Ezután a választmányt kellett volna megalakitani, ezt azonban a gyülés nem tette, mert eddig csak a fővárosban gyüjtöttek tagokat, a megyéből még nem érkeztek vissza az aláirási ivek. A közgyülés elhatározta tehát bevárni mig az ügynek barátai, kik a megyében laknak szintén csatlakoznak az egylethez: akkor ujabb közgyülés fog egybehivatni a választmány megalakitására; addigra a szervező bizottság azon lesz, hogy kieszközölje az alapszabályoknak megerősitését. A tagok rendesek vagy tiszteletbeliek; a rendes tag öt éven át 3 forintnyi dij fizetésére kötelezi magát; a tiszteletbeli tagok nem tartoznak járulékot fizetni; alapitó tag az, ki legalább 100 frtot, vagy 5 frtot tisztán jövedelmező óvadékképes kötvényt tesz le. Az egyesület közegei a közgyülés, 60 tagu választmány, elnök és két alelnök, igazgató és a helyi felügyelő bizottságok.

Budapesti marhavásár. A behajtott szarvasmarha a máj. 13-án tartott hetivásáron volt 1599 darab, eladattak és pedig: 889 db. ökör, párja 140—300 forint, 413 darab tehén párja 140—230 frt, 297 db fejőstehén darabja 70—210 frt. Marhahus, mázsája 25—27 frt. Sertéshus-vásár e hét folyamában. Eladatott 5280 darab sertés, és pedig élő, mázsája 33—36 frt, szalonna mázsája 44 frt, zsir mázsája 46 frt.

NEMZETI SZINHÁZ.

Ma, május 16-án adatik:

A nemzeti szinházi nyugdijintézet javára:

A FALU ROSZA.

Eredeti népszinmü 3 felvonásban. Irta Tóth Ede.

Személyek:

Feledi Gáspár, gazd. falusi földm.	Komáromy
Lajos,) gyermekei — —	Eőry
Boriska,) _ —	Szigligeti F.
Bátki Tercsi, árva, Feledi Gáspár gyámsága alatt — —	Molnárné
Göndör Sándor szolgalegény - -	Tamássi
Finum Rózsi, menyecske —	Blaháné
Csapó, gazdaember — —	Pongrácz

Kezdete 7 órakor, vége 10-kor.

Felelős szerkesztők: **Csávolszky Lajos, Oláh Károly, Szederkényi Nándor.**

Fülorvos **Dr. Lichtenberg Kornél** rendel Béla-utcza 3-dik szám, 11—12-ig, 2—3-ig.

Minden betegnek erö és egészség gyógyszer és költség nélkül a

REVALESCIÉRE du BARRY

által

Londonból.

26 év óta egy betegség sem állhat ellent ezen izletes, az egészségre szolgáló eledelnek, és ez bebizonyul valamint a felnőttek ugy a gyermekeknél is, minden más orvosság és költekezés nélkül a gyomor-, ideg-, mell-, tüdő-, máj-, mirigy-, nyákhártya-, lélekzés-, hólyag- és vesebajoknál, eltávolit gümökórt, aszkórt, asthmát, köhögést, emésztbetlenséget, dugulást, hasmenést, álmatlanságot, gyengeséget, aranyeret, vizkórt, lázt, szédelgést, véráramlatot, fülzúgást, rosszullétet és hányást még a terhesség alatt is, diabetest, mélakórt, elsoványodást, köszvényt, csuzt és sápkórt. Kivonat azon 76,000 tanusitványból, melyek szerint tökéletes kigyógyulás következett be oly nyavalyákból, melyek minden gyógyszernek ellentálltak, s közöttük igen magas állásu egyénektől, mint: dr. Wurzer tanár s orvosi tanácsos-, dr. Angelstein-, dr. Schoreland-, dr. Campbell-, dr. Dédé tanár-, dr. Ure-, Castlestuart grófnő-, marquise de Brehan-, Isenstein herczeg-, Mensdorff-Pouilly volt miniszterelnöktől, kivánatra bérmentve küldetnek meg.

65,715. sz. bizonyitvány.

Páris, 1866. april 11.

T. ur! Leányom szerfölött szenvedvén emésztési tehetséggel nem birt s álmatlanságban szenvedett, ennek folytán álmatlanság, elgyengülés és ideges izgatottság következtében leverve volt. De most a Revalesciére használata által jó karban érzi magát és helyre állitva jó étvágygyal, emésztési tehetséggel, nyugodt idegekkel üditő álommal és izmos testtel és oly jó kedvvel bir, melyet már régóta nem élvezett.

H. de Montlouis.

64,210 sz. Marquise de Bréhan 7 éven át tartó májbetegség-, álmatlanság-, minden tagjai reszketéséből, soványodás és mélakórságból gyógyult ki.

74,810 sz. Özv. Klemm asszony Düsseldorfban, régi fejfájás és hányásból.

75,810 sz. Köller Flórián, cs. k. katonai igazgató, Budán, tüdő- és légcsőkórból, fejszédülés és fuladozásból.

75,970 sz. Teschner Gábor ur, a bécsi nyilvános kereskedelmi intézet hallgatója, minden reményt kizáró melbaj- és idegrongáltságból.

67,715 sz. de Montlouis kisasszony, emészthetlenség, álmatlanság- és elsoványodásból.

75.928 sz. Báró Sigmo, kezein s lábain stb., tiz évig viselt bénulásból gyógyultak ki.

Táplálóbb levén mint a hus, a Revalesciére felnőttek- és gyermekeknek 50-szeres árát megtakarittatja gyógyszerekben.

Bádogszelenczékben fél fontos 1.50, 1 fontos 2,50 2 fontos 4.50, 5 fontos 10 frt, 12 fns 20 frt, 24 fns 36 frt. — Revalesciére-biscuitek szelenczékben 2 frt 50, és 4 frt. 50 kr. — Revalesciére-chokolade por és tábla-alakban 12 csészére 1.50, 24 csészére 2.50, 48 csészére 4.50, porban 120 csészére 10 frt, 288 csészére 20 frt, 576 csészére 36 frt. — Kapható: Barry du Barry és társánál **Bécsben, Wallfischgasse 8. sz.** Pesten: Török József ur gyógyszerész urnál. — Aradon: Tones F. és társánál, Debreczenben, Mihálovics István gyógysz.; Eszéken: Dávid Gyula gyógysz., Nagy Kanizsán: Lovak Károlynál, Kassán: Wondraschek Károly gyógysz., Maros-Vásárhelyt: Fogarasi Dömötörnél, Pozsonyban: Pisztói Felixnél, és Söltz Rezső gyógyszerész., Székes-Fehérvárott: Dieballa Györgynél, Sopronyban: Voga A. gyógysz., Temesváron: Pap József városi gyógysz., Ujvidék: Grossinger C. B., és Ernst János gyógysz., Warasdin: dr. Halter A. gyógysz., Wersetzen: Fischer Móritznál, Zágráb: Irgalmasok gyógyszertárában. Azonkivül a bécsi **ház postautalvány vagy utánvét mellett szétküldi.**

Az 1876. január 1-én életbelépő

új méter-mérték-rendszerről

szóló **Törvényczikk** és az arra vonatkozó,

MINISZTERI RENDSZABÁLYOK,

melyek **közhasználatra** ugymint a **mérték hitelesitési hivatalok** számára nélkülözhetlenek, megjelentek és hivatalos kiadásban kaphatók
Vodianer F.-nél, Budapest, megyeháztér 9. sz. a.

Hölgyeknek nélkülözhetlen!

RAVISSANTE

Dr. LEJOSSE-tól Párisban.

Egy üveg ára 1 frt 50 kr.

Csak a hivatalosan megvizsgált méregmentes, tiszta és teljesen ártalmatlan **RAVISSANTE** bir azon erővel, az emberi bőrt minden sérüléstől megmenteni, utóbajoktól megóvni és szépséget és ifjuságot biztositani. Ha a **Ravissante** naponkint egyszer az ujjhegygyel az arczra vagy más testrészre dörzsöltetik, már a törülkezés után tapasztalható a majdnem csodálatos hatás. Az arczon támadt ránczok és himlőhelyek elsimmittatnak. A **Ravissante** ifju arczszint idéz elő, a bőrt fehériti, frissiti és finomitja; eltávolit legrövidebb idő alatt szeplőt, májfoltokat, orrvörösséget, s a bőr minden tisztátalanságait.

Már az első kisérlet után elhatározzák a t. hölgyek, jövőre csupán csak Dr LEJOSSE világhirü „**Ravissante**"-ját használni.

Kapcató nagyban és kicsinyben Budapesten;
Dr. LEJOSSE főraktárában, király-utcza 15. I. 19.
és vaczi-utcza 8. sz. **HATSCHEK MIKSA** látszerésznél.

Vidéki rendelmények e legszigorubb titoktartás biztositása mellett utánvéttel eszközöltetnek. 19

Hivatalosan bebizonyitott — Hivatalosan bebizonyitott

Epilepsie, (Nehéz-) és dühkor, mell- és gyomorgörcsök.

Nem csak a szenvedő emberiségnek, hanem mindenkinek be fogom bizonyitani, hogy a bajok legiszonyuabbikát, az eddig gyógyithatlannak tartott

Epilepsie-t

bizonyos gyökerek vegyészeti összetéte által állandóan elháritom.

A háladó-levelek százai szintugy mint tiszteljelzetek Európa minden államaiból betekintethetnek. Ennek folytán mindazok, kik ezen szörnyü bajban szinlődnek, forduljanak az alanti czimhez remény- és bizadalomteljességgel, a bajnak eredetét és módját körülményesen előadva.

C. F. Kirchner-hez.
Berlin. N. Boyenstrasse 48. sz. alatt.

Minden versenyt felülmul

A gyorssajtó-nyomda, MONOGRAMM- és DOMBORNYOMÓ INTÉZET BUDAPESTEN,
kétszerecsen-utcza 15. szám.

1000 negyedrétü első minőségü kenderboriték a czéget reányomtatva
csak 2 frt. 80 kr.
1 rizma negyedrét postapapir 960 iv a czéget reányomtatva
csak 7 frt.

1 rizma iroda-papir a czéget reányomva csak	3 frt.	— kr	
1000 dombornyomásu pecsétmárkák egyszinük	1 „	80 „	
1000 „ „ többszinü	2 „	30 „	
1000 felhatalmazvány vagy adóslevél csak	5 „	— „	
100 levél legujabb monogrammokkal 8 szinben	— „	80 „	
100 boriték legujabb monogrammal	— „	80 „	
100 levélpapir névvel, feketére nyomtatva	— „	60 „	
100 elegáns látogatójegy egy sorral	— „	40 „	
100 8-rétü számlák nyomással csak	— „	50 „	

A vidékről történő megrendelések utánvétel utján pontossan teljesittetnek.

Ügyvédek számára:

100 iv zálogol. jegyzőkönyv	1.50	100 darab meghatalmazás	60
100 iv költségjegyzék	1.80	100 darab kötelezvény	60
100 iv csődkereset	1.—	500 iv 8-rét intőlevelek	3.50
100 iv váltókereset	1.—	1 rizsma Conzeptpapir	1.75
100 iv kielég. végrehajt. kérv.	1.—	1 rizsma irodapapir	
100 iv bizt. végrehajt. kérv.	1.—	2 frt.-tól	2.50-ig
100 iv sommás kereset	1.—	1 rizsma kék irodapapir	
100 dar. árverési hirdetmény	60	nyomattal	3.50
100 darab váltóóvás	60	1000 negyedrétü sárga boriték	
100 darab itélet	60	nyomattal	3.50

Vakolat- és alabasterfősz (gyps),
Portland-Cement
(homokos-mész),
vizépitészeti mész (hydr. Kalk)
és
FÉNYMÉSZ
nyers és oltott állapotban legjutányosb áron kapható
Wiessner és Röthy-nél
Budapesten, Rudolfrakpart 11.

Mindennemü

kátrány s olajfestékek

vegy. olcsó áron kaphatók
Kania és Makláry
gyári raktárában.
Budapesten, dohányutcza 6. sz. alatt.
Árjegyzékek s használati utasitások vidékre kivánatra elküldetnek.

Minták kivánatra bárhova ingyen és bérmentve.

Csupán csak **27** kros árúcsarnok alapitójánál
Löbl Frigyes-nél
BUDAPESTEN, lipótvárosi templomtér, a található a legolcsóbb bevásárlási forrás.

Ugyanott ujonan érkezett mindennemü legdivatosb ruhakelmék és minden e szakba vágó czikkek bámulatos olcsó áron, azaz **csak 27 krajczárért** árusittatnak.
Vidéki rendelmények pontosan teljesittetnek.
4155

Csupán csak LÖBL FRIGYES-nél
Budapesten, a lipótvárosi templomtéren.

Vidéki rendelmények lelkiismeretesen eszközöltetnek.

Főnyeremény 200,000 frt,

legkisebb nyeremény 185 ft.

Folyó évi junius 1-én 1875.

történik a kormány által alapitott s biztositott cs. kir. 1864. évi jutalomdij-kölcsön nagy huzása **120 millió 983,000 frt.** összegben.

A kölcsön 400,000 nyereménye közt, a következő nagy nyeremények foglaltatnak: **200 000** frtjával, — **150,000. 50,000 25,000, 20,000, 15,000, 10,000, 5,000, 2000, 1000, 500** s. a t. formjával, és **185** frt minden kihuzott sorsjegy legkisebb nyereménynyel.

Semmi másféle kölcsön-sorsjáték nem nyujt oly nagy nyeremény-előnyöket, mint ez, s mindenkinek alkalom adatik, csekély betéti összeggel a **200,000** frt. megnyerhetésére.

Egy sorsjegy ára sorzat- s nyer-számmal 2 frt, 3 sorsjegyé 5 frt, 7 sorsjegyé 10, 15 sorsjegyé 20 frt. o. bankjegyekben.

Megrendelések, a pénzösszeg beküldése mellett, gyorsan, lelkiismerettel s bérmentve eszközöltetnek; minden megrendelőnek a sorsolási hivatalos alapterv mellékletetni fog, valamint felvilágositással szolgálandunk s a végbement huzás után a nyereménylajstrom minden részvevőnek ingyen küldetik meg, s a nyeremények azonnal kifizettetnek. A megrendelések közvetlen az alóirt kereskedői házhoz intézendők.

Breycha J., M. m. Frankfurtban,
82 (Pestalozzistrasse 8.)

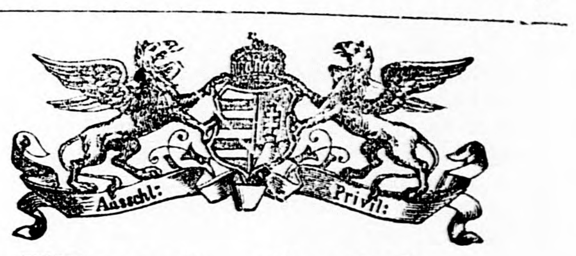

Kocsi eladás.

A bécsi világtárlat által kitüntetett, és az osztrák-magyar ministerium által pátenssel ellátott-társos kocsik melyek felével könnyebbek mint az eddigiek, minőségüket könnyüségben és szilárdságban illetőleg túlhaladhatlanok, alólirottnál minden kivánható nagyságban 8—12 személyre leggyorsabban és szilárdan készittetnek. Megrendelések **minden formáju kocsikra** a legutolsó divat szerint a legszilárdabban teljesittetnek. Ugyanitt a legjutányosb áron kaphatók új kocsik szép választékban, szintugy kevéssé használt phaëtonok, csérák stb., továbbá több, már használatban volt társaskocsik.

Schönaug Jakab,
kocsitára: Pest, országút, 30. sz. a., a muzeum átellenében. 65

Gyára: kis-stácziói-utcza tulajdonházában.

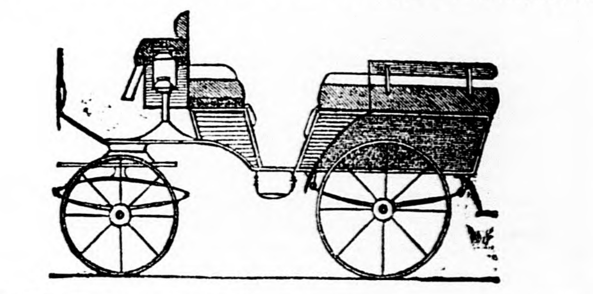

Női szükségletek
és

DIVATÁRÚK.

Az idényre való legujabb selyem- és ruhakelmék, női készülékekben párizsi és berlini minták szerint a legfinomabb és izlésteljesbb, ugyanis: ruhák, ködmenykék, talmák, mellénykék, fichük (nyakkendőcskék) stb. meglepőleg olcsó árakon,

Megrendelések pontosan teljesittetnek. Gyászruhák 8 óra alatt készittetnek.

Női divatáru-raktár
a „bécsi világtárlathoz"
Budapest, hatvani-utcza 2. sz. 64

Steinberger S.

czipőbojtgyárában
Istvántér 2. szám alatt,
kapható:

Lakbojt,	tuczatja	18, 22, 26, 30, 35, 50—60 kron.
Szalagrózsák	„ „	24, 28, 30, 36, 40, 48—60 kron.
Szalagbojtok	„ „	28, 35, 40, 45 krtól 1 frt 80 krig.

Bojtok háziczipőkre tuczatja frt 1,30, 1.80, 2.50, 3.50, 6.50.

Szintugy készen kapható czipészek és szabóknak való készülékek, melyek posta utánvét mellett is küldetnek.

Megrendelés szerint bojtok mindenféle szinben is készitetnek. 80

ROBEY & Comp

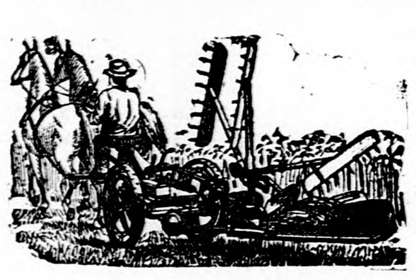

mezőgazdasági gépgyárnokok
Angliából,
Budapesten, üllői-ut 1. sz. a.

ajánlják nemcsak külföldön számosan 1-ső érmekkel és dijakkal kitüntetett, de főkép Magyarországon a legjobbaknak elismert

gőzmozdony-
és
cseplőgépeiket,

melyek **tartósságra, munkaképességre** és **munkaminőségre** nézve minden más hasonló czélra készült gépeket felülmulnak, nagy készletet tartanak az **uj találmányu 2 lovas sorvetőgépekből**, melyek 13 sorosak és meglepő olcsók,

kaszáló- és arató gépekből,

angól és amerikai lógereblyék

szelelő és **konykolyválasztó rostákból, szecska-** és **répavágókból** és minden más a gazdasági gépszakmába vágó eszközökből.

Vizmentesitési terveket készitenek és ezekhez szükséges gépezeteket legolcsóbban szállithatják.

Robey & Comp. Budapesten.

Dr. Handler Mór

orvos-, sebésztudor, szülész és szemész
gyógyit gyökeresen fényes és tartós siker **biztositása** mellett mindennemü

titkos betegségeket

1) az **önfertőzésnek** minden következményeit, ugymint
magömléseket,
az ingerlékeny gyengeséget, az **ondófolyást**, különösen a
tehetetlenséget
(elgyengült férfierőt);
2) **hugycsöfolyásokat** (még oly idülteket is), a **nemzörészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendü bujakórt** minden alakjaiban és elcsufitásaiban;
3) **hugycsőszüküléseket:**
4) friss és idült nyákfolyásokat **nöknél**, az ugynevezett **fehérfolyást**, és az onnan eredő
MAGTALANSÁGOT;
5) **börkiütéseket;**
6) **a hugyhólyag betegségeit** és mindennemü **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és estve 7 órától 8-ig.

Lakik: Pesten, belváros, kigyó-utcza 2-ik szám a. kigyó- és városház-utcza sarkán. (Rottenbiller-féle házban) I. emelet, bemenet a lépcsőn.

Dijjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik és a gyógyszerek megküldetnek.

Szép, jó és olcsó.

ROTHAUSER TESTVÉREK

10 000 Napernyő és legyező 10.000

Budapest, Király-utcza 1. szám.

1 darab szövetből 10 kr. 1 db. alpacca 60 kr — 1 frtig
1 db. selyemből 1—8 frtig. 1 db. bélelt selyemből frt 1.50 4 frtig.
Legfinomabb selyem diszitett: darabonkint frt 2.50 2.75, 3.— 3.50.
Igen elegans lyoni selyem legfinomabban diszitett, dbonkint frt 3.50, 4.— 4.50, 5.—
Legelegantasbb s legfinomabb minden eddigi készülményekből dbkint frt 6.— 6.50, 7.— 7.50.
Fail-ernyők á frt 7.—, 8.—, 10.—, 12.—.

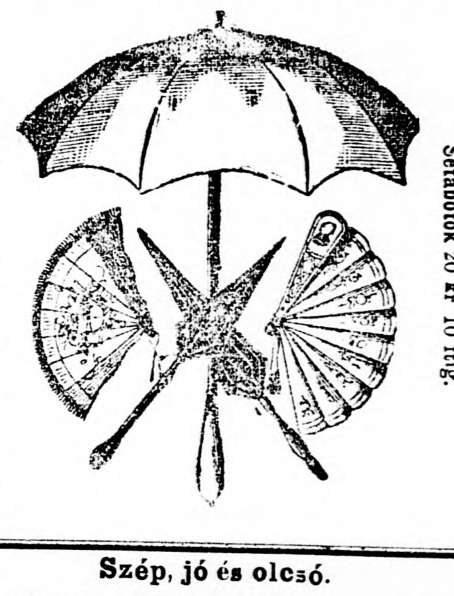

36 **Parlamenti, óriási legyező** sima, fekete, festett, és legfinomabb nemek faille- és ebenfából frt 1—25.
Uri napernyők.
1 darab frt 1.50, 1.75, 2.—, 2.50.
Esernyők
darabonkint frt 1.— finom frt. 2.30, 2.50 3.— selyem 4.50, 5.— Gros de Naple frt. 5.50, 6.— 12 részes frt. 6—12.
Sétabotok 20 kr 10 frtig.

Egyesült Gyár áru-raktár.

Szép, jó és olcsó.

TÉRFI ANTAL

órás,
Budapesten, Deák Ferencz-utcza 4. sz.
ajánlja jól szabályozott mindennemü
óráinak nagy választéku **gyári raktárát**
egy évi jótállás mellett.
Minden előforduló kijavitások egész szorgalommal és gyorsan teljesittetnek.
Vidéki megrendelések solidan eszközöltetnek.
Nem tetsző órák egész készséggel kicseréltetnek.
Árjegyzék ingyen. 5

Budapest, 1875. Nyomatja és kiadja Vodiáner F.